

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษปริญญาตรี

เรื่อง

ผลของวัสดุปลูกที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์บอมโจ
Effect of Substrates on yield and quality of *Dendrobium Sonia* "Bom Jo"

โดย

นายต่อวงศ์ วัฒนจิตรภรณ์
นางสาวรัชฎาพรหม ผลเกิด

อาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร.อิทธิสุนทร นันทกิจ

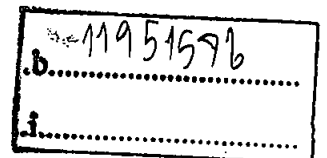
รฟ.
๗ 247๗
2550

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....82812.....
วัน,เดือน,ปี...23 ก.ค. 2551

ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(เกษตรศาสตร์)

พุทธศักราช 2550

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
ภาควิชาปฐพีวิทยา

เรื่อง

ผลของวัสดุปลูกที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์บอมโจ
Effect of Substrates on yield and quality of Dendrobium Sonia “ Bom Jo ”

โดย

นายต่อวงศ์ วัฒนจิตรากรณ์

นางสาวรัชฎาพรธม ผลเกิด

ได้รับพิจารณาเห็นชอบโดย

(รศ.ดร. อธิรศุนทร นันทกิจ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

๑๑/๐๖/๕๑

ภาควิชารับรองแล้ว

(รศ.ดร. สุมิตร ภู่วโรคม)

หัวหน้าภาควิชาปฐพีวิทยา

๑๐ เม.ย. ๒๕๕๑

ชื่อเรื่อง	ผลของวัสดุปลูกที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์บอมโง
โดย	นายต่อวงศ์ วัฒนจิตรารักษ์ นางสาวรัชฎาพรรณ ผลเกิด
ชื่อปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์บัณฑิต
ภาควิชา	ปฐพีวิทยา
สาขาวิชา	ปฐพีวิทยา
คณะ	เทคโนโลยีการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ.ดร.อิทธิสุนทร นันทกิจ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาวัสดุปลูกชนิดต่างๆ เพื่อได้วัสดุปลูกที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของกล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์บอมโง โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized Design : CRD) มี 5 treatment 10 replication ดำรับที่ 1 คือ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว ดำรับที่ 2 คือ วัสดุปลูก โขปาล์ม ดำรับที่ 3 วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ ดำรับที่ 4 วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก และดำรับที่ 5 วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่

จากการทดลองพบว่า ประสิทธิภาพของวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์บอมโงในระบบการให้น้ำแบบหัวสปริง จะทำให้ลักษณะการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ทั้งความสูง ความอวบหน่อ ความยาวใบ และความกว้างใบ ที่ปลูกในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีการเจริญเติบโตดีที่สุด ส่วนความยาวช่อมีความยาวมากที่สุด เมื่อมีการปลูกในวัสดุปลูกโขปาล์ม และวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่ จะมีจำนวนหน่อมากที่สุด เมื่อเทียบวัสดุปลูกอื่นๆ ในการทำการทดลอง ส่วนการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์บอมโงในระบบการให้น้ำแบบหัวน้ำหยด จะทำให้ลักษณะการเติบโตของกล้วยไม้ความสูงหน่อ วัสดุที่เหมาะสมคือ เม็ดชิลิกาสีขาว กาบมะพร้าวเล็ก ทำให้หน่อของกล้วยไม้มีความสูง ความอวบ ความกว้างใบ ดีที่สุด วัสดุปลูกโขปาล์มทำให้ใบของกล้วยไม้มีความยาวมากที่สุด และวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่ทำให้กล้วยไม้มีความยาวช่อยาวที่สุด และทำให้เกิดหน่อมากที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์บอมโงในระบบการให้น้ำแบบน้ำขึ้น-น้ำลง จะทำให้ลักษณะการเติบโตของกล้วยไม้ที่ปลูกกับวัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็กจะมีการเจริญเติบโตของความสูงหน่อ ความกว้างใบ และความยาวใบ ดีที่สุด วัสดุปลูกโขปาล์มจะมีการเจริญเติบโตของความอวบหน่อ ความยาวช่อคอก ดีที่สุด ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและวัสดุปลูกโขปาล์ม จะมีจำนวนหน่อมากที่สุด

คำนิยม

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.อิทธิสุนทร นันทกิจ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมทำปัญหาพิเศษ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยตรวจสอบแก้ไข และสิ่งที่สำคัญยิ่งคือ ความอดทนและการให้อภัยที่มี ให้เสมอมา จนทำปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ในภาควิชาปรัชญาพิทยาทาน ที่ให้คำปรึกษาทั้งในด้านการเรียน และช่วยชี้แนะในสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ทำปัญหาพิเศษ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ภาควิชาปรัชญาพิทยาทานที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ และน้องๆ ที่คอยถามไถ่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจเสมอมา
สุดท้ายขอขอบคุณตัวเองที่ยังคงเป็นตัวของตัวเองเหมือนเดิม เสมอต้นเสมอปลาย อดทน ตั้งใจ พินิจพิจารณา
อุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ปัญหาพิเศษนี้สมบูรณ์

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

นายต่อวงศ์ วัฒนจิตรภรณ์

นางสาวรัชฎาพรรณ ผลเกิด

31 / ๐3 / 51

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	I
คำนิยาม	II
สารบัญ	III
สารบัญตาราง	IV
สารบัญกราฟ	V
สารบัญภาพ	VI
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการทดลอง	12
ผลการทดลอง	17
สรุปผลและวิจารณ์ผลการทดลอง	38
เอกสารอ้างอิง	39
ภาคผนวก	40

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงลักษณะของกล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์ Bom Jo	3
ภาพที่ 2 แสดงลักษณะของเมื่อดชิลิกาสีขาว	12
ภาพที่ 3 แสดงลักษณะของเมื่อดชิลิกาสีดำ	13
ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของกามมะพร้าว	13
ภาพที่ 5 แสดงลักษณะของโยป่าถ่ม	13

ผลของวัสดุปลูกที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์บอมโจ

Effect of Substrates on yield and quality of *Dendrobium Sonia* "Bom Jo"

คำนำ

กล้วยไม้ เป็นไม้ดอกที่สำคัญมากทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทยโดยประเทศไทยมีการส่งออกกล้วยไม้สกุลหวายเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ในปี 2542 มีการผลิตเพื่อส่งออกกล้วยไม้สดประมาณ 13,124 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1,061 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.2543) และมีแนวโน้มว่าเป็นไม้ดอกที่มีศักยภาพสูงสามารถใช้ได้หลากหลายในโอกาสต่างๆ ในปัจจุบันการปลูกกล้วยไม้เพื่อการค้ามีการพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกเป็นอย่างมาก มีการพัฒนาด้านวัสดุปลูกและวิธีการผลิตกล้วยไม้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ซึ่งมีการพัฒนาวิธีต่างๆ ในขั้นตอนการผลิตกล้วยไม้มากขึ้นรวมทั้งการพัฒนาวิธีการให้ธาตุอาหารกล้วยไม้ให้เหมาะสมกับวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ การให้ธาตุอาหารไปพร้อมกับการให้น้ำในคราวเดียวกันรากกล้วยไม้สามารถดูดซับธาตุอาหารได้รวดเร็วและทั่วถึงขึ้นสามารถช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต คุณภาพของกล้วยไม้และลดการใช้แรงงานในการรดน้ำ

วัสดุปลูกในการปลูกกล้วยไม้เป็นปัจจัยสำคัญในการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ วัสดุมีหน้าที่ในการให้รากยึดเกาะ เก็บความชื้นและธาตุอาหาร เพื่อให้ถูกดูดไปใช้และยังเกี่ยวข้องกับการระบายและการถ่ายเทอากาศของรากด้วยการให้น้ำในกล้วยไม้ต้องมีความเหมาะสมกับระบบรากกล้วยไม้เนื่องจากกล้วยไม้มีรากเป็นรากอากาศมีคลอโรพลาสต์สามารถสังเคราะห์แสงได้ (ครรชิต ธรรมศิริ.2541)

ในปัจจุบันการให้น้ำ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช จะต้องใช้แรงงานคนเป็นหลัก ซึ่งการทำกิจกรรมดังกล่าวนี้ในสวนกล้วยไม้จะต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน การใช้แรงงานคนอาจทำให้กล้วยไม้ได้รับน้ำไม่เพียงพอหากวัสดุปลูกเก็บความชื้นได้น้อยหรือมากเกินไปหากวัสดุปลูกเก็บความชื้นได้มากเกินความต้องการของกล้วยไม้ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชอาจให้ไม่ทั่วถึงก็ได้ ในพื้นที่ขนาดใหญ่อาจเกิดปัญหาขาดแคลนในส่วนนี้ ประเทศไทยเมื่อปี 2541 มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ประมาณ 14,000 ไร่ และในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่แหล่งปลูกกล้วยไม้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี อยุธยา ราชบุรี และในปัจจุบันมีการปลูกกล้วยไม้เพิ่มขึ้นในพื้นที่ในเขตภาคเหนือ เช่น อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ พื้นที่ปลูกกล้วยไม้เนื้อที่มีขนาดใหญ่ทำให้ขาดแคลนแรงงานและต้นทุนการผลิตสูง จึงจำเป็นต้องมีระบบการให้น้ำมาติดตั้งในสวนกล้วยไม้ เช่น ระบบพ่นน้ำเหนือดิน พ่นน้ำข้างลำต้น หัวหยดโคนต้น โดยวิธีการให้น้ำจะมีความสัมพันธ์กับวัสดุปลูกเพราะเกี่ยวข้องกับความชื้นที่กล้วยไม้ได้รับ การระบายน้ำ และถ่ายเทอากาศ

กล้วยไม้สกุลหวายเป็นไม้ตัดดอก มีดอกสีม่วงเข้มโคนกลีบมีสีขาว ออกดอกสม่ำเสมอตลอดปี และยังเป็นที่ต้องการของตลาดในต่างประเทศ การพัฒนากล้วยไม้มีจุดมุ่งหมายให้ได้ช่อกกล้วยไม้ที่มีคุณภาพดี อายุการปักแจกันนานและสีทันสกลไสสวยงาม

วัตถุประสงค์การทดลอง

ศึกษาวัสดุปลูกชนิดต่างๆ เพื่อได้วัสดุปลูกที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของกล้วยไม้สกุลหวายพันธุ์บอมโง

ตรวจเอกสาร

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

สกุลกล้วยพันธุ Bom Jo

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะของกล้วยไม้สกุลกล้วยพันธุ Bom Jo

กล้วยไม้เป็นพืชในเลี้ยงเดี่ยว (Subclass Monocotyledoneae) อยู่ในวงศ์กล้วยไม้ (Family Orchidaceae) นับเป็นวงศ์ที่ใหญ่วงศ์หนึ่งของพืชมีดอก (Class Angiospermae) ประกอบด้วยกล้วยไม้ประมาณ 25,000 ชนิด (species) ความแตกต่างของชนิดกล้วยไม้จะพบมากในเขตร้อน (tropic) และมักเป็นกล้วยไม้อากาศ (epiphyte) ส่วนกล้วยไม้เขตอบอุ่น (temperate) มักเป็นพวกกล้วยไม้ดิน (terrestrial)

โครงสร้างดอกกล้วยไม้ทุกชนิด ประกอบด้วยกลีบชั้นนอก (sepal) 3 กลีบ กลีบชั้นใน (petal) 3 กลีบ แต่มีกล้วยไม้บางชนิดที่กลีบชั้นนอกและกลีบชั้นในอาจจะรวมกัน มีเพียง 3 กลีบ กลีบชั้นในกลีบหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ปาก (labellum หรือ lip) มีรูปทรงต่างกับกลีบอื่นๆ ทำหน้าที่เป็นเส้นทางโดยมีสีและกลิ่นของกล้วยไม้ช่วยล่อให้แมลงบินเข้าไปผสมเกสร ส่วนของเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียจะรวมกันอยู่ในส่วนกลางของดอกซึ่งเรียกว่า เสาเกสร (column) และเรณู (pollen) ดังนั้นการผสมเกสรจึงเกิดจากแมลงเป็นตัวพาหะ มีไข่มผสมพาไปเนื่องจากกลุ่มเรณูมีขนาดใหญ่และหนักเกินกว่าที่ลมจะพัดพาไปได้ ได้เกสรตัวผู้ลงมาเป็นแอ่งเกสรตัวเมีย (stigmatic surface) เมื่อกล้วยไม้ได้รับการผสมเกสร (pollination) ส่วนของรังไข่จะเจริญไปเป็นฝักหรือผล เมื่อฝักแก่จะแตกออก เพื่อให้เมล็ดปลิวไปตรอบๆ บริเวณต้นเพื่อแพร่กระจายพันธุ์ เมล็ดกล้วยไม้มีขนาดเล็กมากยาวประมาณ 0.3-5 มิลลิเมตร กล้วยไม้บางชนิดใน 1 ฝักอาจมีเมล็ดนับแสนเมล็ด

สภาพความเป็นอยู่ของกล้วยไม้ กล้วยไม้ที่เจริญเติบโตอยู่ในธรรมชาติสามารถแบ่งตามลักษณะการเจริญเติบโต ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. **กล้วยไม้อากาศ (epiphyte)** คือ กล้วยไม้ที่เกาะอาศัยอยู่บนต้นไม้อื่นๆ โดยมีรากเกาะติดกับกิ่งไม้หรือลำต้น กล้วยไม้อากาศไม่ได้แย่งอากาศจากต้นไม้ที่มันขึ้นอยู่ แต่ได้รับอาหารจากซากอินทรีย์วัตถุ เช่น ใบไม้ที่ร่วงและมูลพืช รวมทั้งซากแมลงที่หล่นและน้ำฝนชะมาอยู่บริเวณโคนต้นกล้วยไม้ รากกล้วยไม้อากาศชอบการถ่ายเทอากาศและการระบายน้ำที่ดี ผิวนอกของรากมีสารคล้ายฟองน้ำห่อหุ้มอยู่ซึ่งเรียกว่า “velamen” ทำหน้าที่อุ้มน้ำจากน้ำฝนและน้ำค้างเก็บไว้เพื่อป้องกันการขาดน้ำ ป้องกันเนื้อเยื่อภายในได้รับบาดเจ็บและช่วยยึดเกาะติดกับต้นไม้ นอกจากนี้ รากกล้วยไม้มีคลอโรฟิลล์(chlorophyll) จึงสามารถสังเคราะห์แสง (photosynthesis) ได้ กล้วยไม้อากาศชนิดที่ต้องการแสงที่มีความเข้มข้นสูงจะเจริญอยู่บริเวณยอดและกิ่งบนๆ ของต้นไม้ที่มันเกาะอยู่ ส่วนกล้วยไม้อากาศชนิดที่ต้องการแสงความเข้มข้นต่ำ รวมถึงพวกที่ไม่สามารถทนต่อสภาพแล้งก็จะเจริญอยู่ส่วนล่างๆ ของต้นไม้ที่มันเกาะอยู่ นอกจากนี้ กล้วยไม้อากาศบางชนิดพบขึ้นอยู่ตามหินหน้าผาก ซอกหิน หรือท่อนไม้ซุง กล้วยไม้อากาศที่ส่วนใหญ่ปลูกเป็นการค้าแยกได้เป็นกล้วยไม้ที่มีการเจริญเติบโตเป็นลำต้นเดี่ยวไม่มีการแตกกอ(monopodial) เช่น สกุลแวนด้า(Vanda) สกุลเข็ม(Ascocentrum) สกุลช้าง(Rhynchostylis) สกุลกุหลาบ(Aerides) สกุลฟาเลนอปซิส(Phalaenopsis) ฯลฯ กล้วยไม้ที่มีการเจริญเติบโตเป็นกอ(sympodial) เช่น สกุลหวาย(Dendrobium)สกุลออนซิเดียม(Oncidium) กลุ่มแคทลียา(Cattle alliance) ฯลฯ

2. **กล้วยไม้ดิน(terrestrial)** พบขึ้นอยู่ตามพื้นดินที่ปกคลุมด้วยอินทรีย์วัตถุ ส่วนมากเป็นพวกที่หัวอยู่ใต้ดินและเป็นพวกที่มีการพักตัวตลอดฤดูแล้ง โดยเหลือเพียงหัวฝังอยู่ใต้ดิน เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูฝนจะผลิใบและช่อดอก และสร้างหัวใหม่ขึ้นมาพร้อมๆ กัน เมื่อดอกโรยใบจะเหี่ยวแห้งคงเหลือหัวฝังอยู่ในดินตลอดฤดูแล้ง เช่น กล้วยไม้สกุลฮาบินาเรีย(Habenaria) สกุลเปคโตลิส(Pecteilis) ฯลฯ เมื่อนำมาปลูกเลี้ยงในฤดูแล้งต้องแยกไว้ต่างหาก ไม่รดน้ำ เพราะจะทำให้หัวเน่า กล้วยไม้อีกประเภทหนึ่งเป็นพวกรากกิ่งดิน คือ กล้วยไม้สกุลรองเท้านารี(*Paphiopedilum* spp.)

ปัจจัยและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโต

แสงแดด โครงสร้างของของใบกล้วยไม้มีความสัมพันธ์กับความต้องการแสงแดด (Nichter, 1982) กล้วยไม้ใบหนาและใบกลมต้องการแสงแดดเต็มที่ ใบที่มีลักษณะกว้างจะต้องการแสงแดดน้อย ส่วนที่ใบมีลักษณะนูนสีเขียวแผ่นใบใหญ่จะต้องการร่มเงามาก กล้วยไม้ส่วนใหญ่ไม่ต้องการแสงแดดเต็มที่ ยกเว้นสกุลแวนด้าที่มีใบกลม ในธรรมชาติกล้วยไม้มักเจริญเติบโตได้ร่มเงาไม้ กล้วยไม้สกุลหวาย ต้องการแสงแดดร้อยละ 60-70 ธรรมชาติ ชรรณศิริ (2541) กล่าวว่าสภาพโรงเรือนควรมีการพรางแสงร้อยละ 50-60

อุณหภูมิ อุณหภูมิเป็นปัจจัยที่ควบคุมอัตราการเกิดกระบวนการต่างๆ ของกล้วยไม้ เช่น การสังเคราะห์แสง การหายใจ หากอุณหภูมิค่ากระบวนการต่างๆ จะเกิดขึ้น แต่ถ้าอุณหภูมิต่ำหรือสูง

เกินไปกระบวนการต่างๆ จะหยุดชะงักลงได้ กล้วยไม้ *Dendrobium swartz.* จะเจริญเติบโตและให้ดอกดีที่สุด เมื่ออุณหภูมิกลางวันสูงกว่า 18 องศาเซลเซียสและอุณหภูมิกลางวันอยู่ในช่วง 24-30 องศาเซลเซียส (Ken. 2000)

ความชื้น กล้วยไม้ของไทยหลายชนิดต้องผ่านความแห้งแล้งในช่วงฤดูหนาว (พ.ย.-ก.พ.) จึงจะออกดอกในช่วงฤดูร้อนหรือต้นฤดูฝน (มี.ค.-ก.ค.) ดังนั้น บริเวณที่ปลูกจึงต้องให้ความชื้นสูงพอสมควร มีการป้องกันลมโกรก พื้นที่ปลูกต้องโปร่งเพื่อให้มีการระบายน้ำได้ดี และควรรดน้ำเพียงให้ชื้น แต่อย่ารดบ่อยจนเกินไปจนรากไม่มีโอกาสที่จะแห้ง ครรชิต ชรรณศิริ (2541) กล่าวว่า กล้วยไม้สามารถเจริญเติบโตได้ดีที่ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 60-80 และบริเวณรากควรมีความชื้นแต่ไม่เปียกแฉะ กล้วยไม้ อากาศที่มีไอน้ำหนา ผิวหยาบมีลำลูกกล้วยจะทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดีกว่ากล้วยไม้ที่มีใบบาง ผิวใบนุ่มไม่มีลูกกล้วย (Allen. 1998)

การเคลื่อนที่ของอากาศ กล้วยไม้จะเจริญเติบโตได้ดีในที่ที่มีลมอ่อนๆ พัดผ่าน โดยเฉพาะกล้วยไม้ อากาศ ดังนั้น บริเวณที่ปลูกเลี้ยงควรจะต้องโปร่ง เพื่อให้ลมพัดผ่านทั้งบริเวณต้นและราก นอกจากนี้ การใช้วัสดุปลูกและภาชนะปลูกที่โปร่งจะทำให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดี

ธาตุอาหาร กล้วยไม้ที่อยู่ในธรรมชาติจะได้รับแร่ธาตุอาหารจากใบไม้ และซากแมลงที่เน่าเปื่อย รวมทั้งไนโตรเจนจากน้ำฝน ดังนั้นเมื่อทำการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้จึงจำเป็นต้องมีการให้แร่ธาตุอาหารแก่กล้วยไม้ซึ่งอาจอยู่ในรูปของปุ๋ยวิทยาศาสตร์และปุ๋ยอินทรีย์

วัสดุปลูก

วัสดุปลูกหรือเครื่องปลูกเป็นสิ่งที่สำคัญในการปลูกกล้วยไม้ เนื่องจากวัสดุปลูกหรือเครื่องปลูกมีหน้าที่ให้รากยึดเกาะ เก็บความชื้น และธาตุอาหาร เพื่อให้ถูกดูดไปใช้และยังเกี่ยวข้องกับการระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศของรากด้วย ดังนั้นวัสดุปลูกจึงต้องเหมาะสมกับระบบรากของกล้วยไม้ซึ่งมีความแตกต่างจากไม้ดอกประเภทอื่นๆ Edward (1992) การที่วัสดุปลูกสามารถดูดซับน้ำได้ดี และมีการถ่ายเทอากาศและธาตุอาหารได้ดี จะสามารถแพร่กระจายธาตุอาหารได้ทั่วบริเวณวัสดุปลูกได้ดี เนื่องจากรากกล้วยไม้เกาะยึดติดกับวัสดุปลูก หากวัสดุปลูกมีการย่อยสลายอย่างรวดเร็วจะทำให้ต้องมีการเปลี่ยนกระถางหรือเพิ่มวัสดุปลูกให้กับกล้วยไม้บ่อยๆ อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ ดังนั้นวัสดุปลูกที่ใช้จึงควรมีความคงทน

วัสดุปลูกที่นำมาใช้ปลูกไม่ควรจะเป็นที่สะสมโรคและแมลงที่เป็นศัตรูต่อพืช สามารถเก็บกักความชื้นได้แต่ไม่ท่วมขัง โดยวัสดุปลูกที่เหมาะสมควรมีช่องว่างอากาศร้อยละ 10-20 และมีน้ำร้อยละ 35-50 (Criley and Watanabe. 1974) Self (1976) หากช่องว่างของอากาศมากกว่าร้อยละ 35 พบว่าปริมาณน้ำในวัสดุปลูกจะลดลงจนพืชสามารถขาดน้ำได้ง่าย เมื่อวัสดุปลูกสามารถเก็บกักความชื้นได้ ความชื้นที่ได้ควรมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างควรอยู่ระหว่าง 4.5-5.5 เพื่อที่ธาตุอาหาร

สามารถละลายอยู่ในรูปที่กล้วยไม้ที่มีรากเป็นรากอากาศสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ (Helton. 1969) หากมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยเกินไปจะทำให้ธาตุเหล็กและอลูมิเนียมละลายออกมามากจนสามารถเป็นพิษกับพืชได้

- **เม็ดชิลิกาสีขาว** โดยการเผาเม็ดดินเหนียวที่อุณหภูมิสูง (1,100 องศาเซลเซียส) มี pH 5-7 คุณสมบัติในการอุ้มน้ำ 14.7-16.5 % โดยน้ำหนัก มีความพรุนดี ความคงทนของโครงสร้างดีมาก ไม่ทำปฏิกิริยากับสารละลายธาตุอาหาร
- **เม็ดชิลิกาสีดำ** ได้มาจากโรงไฟฟ้าพลังงานแกลบ แล้วนำขี้เถ้าแกลบมาอัดเม็ดตามกระบวนการของ Mitec อายุการใช้งาน 2-4 ครั้ง
- **กาบมะพร้าว** เป็นวัสดุปลูกที่มีรากอากาศและหาได้ง่าย จึงนิยมในการปลูกกล้วยไม้เป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะเพื่อการค้า ข้อเสียคือถ้ารดน้ำมากเกินไป กาบมะพร้าวจะอุ้มน้ำไว้มาก และอาจทำให้รากเน่าได้ง่าย กาบมะพร้าวย่อยสลายเร็วจึงต้องเปลี่ยนวัสดุปลูกบ่อยๆ การปลูกด้วยกาบมะพร้าวสามารถตัดขนาดต่างๆ ได้ตามต้องการ จึงไม่ต้องใส่ในภาชนะปลูกอีกทีหนึ่ง
- **ใบปาล์ม** เป็นวัสดุที่รากอากาศและหาได้ง่าย ได้มาจากการนำปาล์มมาผ่านกระบวนการตีเป็นเส้น

ระบบการให้น้ำ

การให้น้ำแก่พืชด้วยระบบแบบประหยัดน้ำหรือการให้น้ำแบบน้ำน้อย เป็นการให้น้ำในรูปแบบฉีดฝอย น้ำหยด และ น้ำขึ้นน้ำลง มีการสูญเสียน้ำที่ไหลออกนอกเขตรากน้อยจึงมีประสิทธิภาพการใช้น้ำสูง คุณลักษณะของระบบให้น้ำแบบประหยัดน้ำ มีดังนี้

- เป็นการให้น้ำในอัตราที่ต่ำ
- ให้น้ำบ่อยครั้ง (ไม่เกิน 3 ครั้ง/วัน)
- ให้น้ำเปียกเฉพาะในบริเวณเขตรากพืช
- เป็นการให้น้ำทางท่อที่ใช้แรงดันต่ำ

ซึ่งการให้น้ำแก่พืชในระบบประหยัดน้ำสามารถนำมาใช้ในการให้น้ำแก่กล้วยไม้

สามารถช่วยประหยัดน้ำและประหยัดพลังงานได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและจะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต

ระบบหัวสเปรย์ เป็นหัวปล่อยน้ำที่ลักษณะการเกิดฝอยละอองน้ำเนื่องจากน้ำถูกแรงดันบีบผ่านรูฉีดแล้วไปกระทบตัวปะทะซึ่งเป็นชิ้นส่วน (ส่วนมากจะไม่มีกรรมหรือเคลื่อนไหว) ที่ออกแบบมาเพื่อทำให้น้ำที่ผ่านรูฉีดแตกออกมาเป็นละอองน้ำขนาดเล็ก การเกิดละอองน้ำแบบนี้ นอกจากจะใช้เป็นระบบการให้น้ำแล้วยังเป็นระบบที่ใช้ในการปรับสภาวะแวดล้อมซึ่งทำให้ความชื้นในบริเวณ

รอบๆ สูงขึ้นได้อีกด้วย ข้อเสีย คือละอองน้ำขนาดเล็กจะฟุ้งกระจายได้ง่ายเนื่องแรงลม ไม่เหมาะที่จะใช้ใน
ที่โล่งแจ้ง เหมาะสำหรับใช้ในโรงเรือน

ระบบหัวน้ำหยด เป็นหัวปล่อยน้ำที่ทำเป็นทางเดินน้ำวกไปวนมาเพื่อให้แรงดันน้ำลดลง
น้ำจะไหลออกเป็นลักษณะหยดน้ำหรือเป็นสายน้ำเส้นเล็กๆ ไหลอ้อยๆ โดยทั่วไปหัวน้ำหยดมีอัตราการ
ไหล 1-12 ลิตร/ชั่วโมง ระบบน้ำหยดเหมาะสำหรับการปลูกพืชเกือบทุกชนิด

ระบบน้ำขึ้นน้ำลง เป็นระบบ น้ำขึ้นน้ำลง ต้องมีรางแล้วเอาพืชที่ใส่ในวัสดุปลูกแล้วลง
กระถางอีกทีแล้วมาวางเรียงกันอยู่ในราง โดยระบบนี้จะมีเครื่องตั้งเวลาการให้น้ำ โดยจะปล่อยให้น้ำจาก
ถังสารละลายไหลเข้ารางสักพัก เพื่อให้พืชดูดใช้น้ำ แล้วจึงปล่อยน้ำกลับถังสารละลายเหมือนเดิม ทำให้
ประหยัดน้ำและปุ๋ยในการให้น้ำแก่พืช

การให้ปุ๋ยทางระบบน้ำ

การให้ปุ๋ยทางระบบน้ำ (Fertigation) คือ การให้ปุ๋ยไปพร้อมกับน้ำที่ให้กับต้นไม้ โดยปุ๋ยที่ให้จะ
เป็นปุ๋ยที่สามารถละลายน้ำได้หมด ธาตุอาหารที่พืชได้รับจะอยู่ในรูปของสารละลาย ดังนั้นพืชจะสามารถ
จะนำอาหารไปใช้ได้ทันที หากให้ปุ๋ยอยู่ในรูปของแข็งพืชจะต้องรอให้ปุ๋ยละลายน้ำก่อนจึงจะสามารถนำ
ธาตุอาหารออกมาใช้ได้

เนื่องจากธาตุอาหารอยู่ในรูปของสารละลายสามารถแพร่กระจายไปพร้อมกับหัวจ่ายน้ำได้ตลอด
ระยะเวลาการให้น้ำ ทำให้พืชดูดซับธาตุอาหารได้สะดวกและมากขึ้นทำให้ธาตุอาหารบางชนิด เช่น
ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม เป็นประโยชน์ต่อพืชมากขึ้นด้วย

ข้อดีของการให้ปุ๋ยในระบบน้ำในกล้วยไม้

- (1) กล้วยไม้มีการตอบสนองต่อปุ๋ยอย่างรวดเร็ว หากได้รับปุ๋ยที่สม่ำเสมอตรงจุดพร้อมกับการ
ให้น้ำ ทำให้สามารถนำธาตุอาหารไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการเจริญเติบโตอย่าง
รวดเร็วตามไปด้วย
- (2) สามารถปรับเปลี่ยนสูตรปุ๋ยได้ทันที ตามความต้องการของกล้วยไม้ เนื่องจากกล้วยไม้แค่
ระยะการเจริญเติบโตมีความต้องการปุ๋ยที่แตกต่างกัน
- (3) ประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยเพิ่มสูงขึ้น ให้ได้ทั่วถึงและสม่ำเสมอ
- (4) ลดแรงงานและเวลาในการให้ปุ๋ย จะช่วยในการประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เป็นอย่างมาก
- (5) เพิ่มผลผลิตทั้งคุณภาพ และปริมาณ เนื่องจากกล้วยไม้สามารถนำธาตุอาหารที่ได้จากการ
ให้ปุ๋ยทางน้ำใช้ได้อย่างรวดเร็วตามความต้องการ ดังนั้นจึงทำให้กล้วยไม้สามารถ
เจริญเติบโตได้ดี และให้ผลผลิตดี

ข้อเสียของการให้ปุ๋ยในระบบน้ำในกล้วยไม้

- (1) ปุ๋ยที่ใช้ต้องมีความบริสุทธิ์สูง สามารถละลายน้ำหมด จึงมีราคาแพง ดังนั้นหากจะผสมปุ๋ย

ใช้เองจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยอยู่พอสมควรจึงจะลดต้นทุนค่าปุ๋ยได้

(2) อุปกรณ์ ค่าติดตั้งระบบการให้น้ำเริ่มต้นมีราคาค่อนข้างสูง

(3) ต้องการให้การดูแลระบบเป็นอย่างดี เช่น หัวน้ำ การควบคุมการจ่ายน้ำและปุ๋ย ท่อแขนง เครื่องกรองน้ำ เป็นต้น

โรคกล้วยไม้ที่สำคัญ

โรคกล้วยไม้มีสาเหตุมาจาก รา แบคทีเรีย และไวรัส โรคที่เกิดจากเชื้อรามักจะพบส่วนของเชื้อรา ได้แก่ เส้นใย ลักษณะเป็นตุ่มนูนสีน้ำตาลที่แผลของพืช เชื้อราทำลายพืชทางช่องเปิดธรรมชาติ เช่น ปากใบ ขอดเกสรตัวเมีย ฯลฯ ทางแผล และผ่านเซลล์พืชโดยตรง โรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียจะพบส่วนที่เป็นโรค มีลักษณะชุ่มน้ำ เป็นเมือกเข็งและมักมีกลิ่นเหม็นฉุน เชื้อแบคทีเรียเข้าทำลายพืชทางช่องเปิดตามธรรมชาติ และทางแผล โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสต้องวินิจฉัยจากอาการของพืช เนื่องจากเชื้อไวรัสมีขนาดเล็กมากต้องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน อาการที่พบ เช่น ใบด่าง คอค่าง ใบมีสีเหลืองซีด ใบมีจุดสีน้ำตาลมีรอยบุ๋ม การเจริญเติบโตผิดปกติ ใบลดขนาดลง ใบเรียวยาวเล็ก เชื้อไวรัสเข้าทำลายพืชทางบาดแผลของต้นพืช และโดยแมลงเป็นพาหะในการถ่ายเชื้อ ส่วนศัตรูที่เกิดจากแมลง ถ้าเป็นแมลงที่ดูดกินน้ำเลี้ยง เช่น เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้งก็จะพบอาการเหี่ยว ขอดหงิก ใบลีบเล็กคล้ายอาการจากโรค แต่ถ้าเป็นแมลงที่ใช้ปากกัดกินจะพบร่องรอยการกัดกินซึ่งทำให้การวินิจฉัยไม่ยากนัก

1. โรคเน่าดำ โรคขอดเน่า หรือโรคเน่าเข้าไส้ (Black rot)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Phytophthora palmivora* Butl

ลักษณะอาการ เกิดได้ทุกส่วนของต้นกล้วยไม้

1.อาการที่ใบ เริ่มจากจุดใต้อุณหภูมิสูง น้ำ แผลจะใหญ่ขึ้นและเปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นน้ำตาล และสีดำในที่สุด

2.อาการที่ต้นและขอด เชื้อราจะเข้าที่โคนต้นหรือขอด ใบจะเหลืองและเน่าดำ หลุดร่วงจากต้นโดยง่าย เวลาจับจะหลุดติดมือได้โดยง่าย

3.อาการที่ราก จะทำให้รากเน่าแห้ง แผลและยุบตัวลง

4.อาการที่ดอก กลีบดอกเป็นจุดแผลสีดำ ก้านดอกและปากเหี่ยวเป็นสีน้ำตาล เมื่อเป็นรุนแรงดอกจะหลุดร่วงจากช่อดอก บนกลีบดอกจะมีอาการเน่าฉ่ำน้ำ

การป้องกัน

1.ปรับสภาพโรงเรือนให้โปร่ง อย่าปลูกกล้วยไม้ให้แน่นจนเกินไป

2.ไม่ควรรคน้ำตอนเย็น ใกล้เคียงค่ำ เนื่องจากความชื้นสูงโรคนี้อาจระบาดรุนแรง

3. เหาทำลายต้นที่เป็นโรค ถ้าเป็นกับกล้วยไม้ไม่ควรตัดส่วนที่เป็น โรคออกเสียจนถึงเนื้อเยื่อส่วนที่ติดแล้ว ใช้สารกำจัดเชื้อราชนิดหรือป้าย

4. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา ซึ่งมีชื่อสามัญ เมทาแลกซิล(methalacetyl) และแมนโคเซบ(mancozeb) ตามอัตราที่ระบุไว้ ฉีดบริเวณราก ลำต้น ใบ และดอก

2. โรคคอกสนิท หรือจุดสนิท(Flower rusty spot)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Curvularia eragrostidis*(P.Henn).A.Meyer

ลักษณะอาการ อาการจะปรากฏบนกลีบดอก เริ่มแรกจะเป็นจุดเล็กๆ สีน้ำตาลอมเหลือง เมื่อจุดขยายโตขึ้นจะมีสีเข้มคล้ายสีสนิม ลักษณะแผลค่อนข้างกลมมีขนาดตั้งแต่ 0.1-0.3 mm

การป้องกัน

1. ทำความสะอาด โรงเรือนเป็นประจำเก็บส่วนที่เป็น โรคและเหาทำลาย
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา ซึ่งมีชื่อสามัญ แมนโคเซบ(mancozeb) ตามอัตราที่ระบุไว้ ฉีดบริเวณดอก แต่ต้องระวังเกี่ยวกับคราบยาที่จะเกิดขึ้นบนกลีบดอก จึงไม่ควรผสมยาจับใบ

3. โรคคั้นเน่าแห้ง หรือโรคราเมธิตักกาด(Stem rot,Southern blight)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Sclerotium rofsii* Sacc.

ลักษณะอาการ เชื้อราจะเข้าทำลายบริเวณรากหรือโคนต้น แล้วลุกลามไปส่วนบนบริเวณที่ถูกทำลายจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและสีน้ำตาลตามลำต้น ถ้าอากาศชื้นมากๆ จะพบเส้นใยสีขาวแผ่บริเวณแผล และมีเม็ดกลมๆ สีน้ำตาลขนาดเล็กคล้ายผักกาดบริเวณ โคนต้น ซึ่งมีเม็ดกลมๆ เป็นกลุ่มของเส้นใยที่อัดตัวกันแน่น โรคนี้บางครั้งแสดงอาการที่ใบทำให้ใบเน่าเป็นสีน้ำตาล

การป้องกัน

1. ทำความสะอาด โรงเรือนเป็นประจำเก็บส่วนที่เป็น โรคและเหาทำลาย
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา ซึ่งมีชื่อสามัญ คาร์เบนดาซิม (Cabendazym) ตามอัตราที่ระบุไว้ รากบริเวณที่เป็น โรค

4. โรคใบปื้นเหลือง (Leaf spot)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Pesudocercospora dendrobii* Deighton

ลักษณะอาการ โรคนี้จะเป็นใบกล้วยไม้แก่ หรือใบที่อยู่โคนต้น ก่อนอาการเริ่มต้นจะเป็นจุดกลมสีเหลือง เมื่อเป็นมากๆ จะขยายติดต่อกันเป็นปื้นสีเหลืองตามแนวยาวของใบ เมื่อพลิกดูด้านใต้ใบดำปื้นงที่อยู่ตรงข้ามกับแผลจะเห็นผงสีดำคล้ายขี้ดินสอขึ้นกระจายเต็มไปหมด แผลจะถูกลามขยายจนเต็มใบ ใบจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองส้ม น้ำตาลและดำ จากนั้นจะร่วงหลุดจากต้นทำให้ต้นทิ้งใบหมด

การป้องกัน

1. ทำความสะอาดโรงเรือนเป็นประจำเก็บส่วนที่เป็นโรคและเผาทำลาย
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อ ซึ่งมีชื่อสามัญ คาร์เบนดาซิม (Cabendazym) และเบน โนมิล (benomul) ตามอัตราที่ระบุไว้ ฉีดพ่นบริเวณที่เป็นโรค

5. โรคใบจุด(Leaf spot)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Phyllostictina pyriformis* Cash & Watson

ลักษณะอาการ มีลักษณะอาการแตกต่างหลายลักษณะ

1. อาการบนใบกล้วยไม้ประเภทแวนด้า ลักษณะแผลเป็นรูปยาวรีคล้ายกระสวย ถ้าเป็นมากแผลจะรวมกันเป็นแผ่น บริเวณตรงกลางแผลจะมีคุ่มนูนสีน้ำตาลดำ จะรู้สึกสากมือเมื่อลูบบริเวณแผล จึงมักเรียกว่า โรคช้ำกลาก

2. อาการบนใบกล้วยไม้สกุลหวาย ลักษณะแผลเป็นจุดกลมสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ ขอบแผลมีสีน้ำตาลอ่อน ขนาดแผลเล็กตั้งแต่ปลายเข็มหมุดไปจนถึงขนาดประมาณ 1 cm. บางครั้งแผลจะปุ่ม ลึกลงไป หรือนูนขึ้นมาเล็กน้อย หรือเป็นสะเก็ดสีดำ เกิดได้ทั้งบน ใบและหลังใบ บางครั้งอาจพบเป็นจุดกลมสีเหลืองก่อนแล้วจึงเปลี่ยนเป็นจุดสีดำทั้งวง

การป้องกันกำจัด

1. รวบรวมใบที่เป็น โรคแล้วเผาทำลาย เพื่อไม่ให้เชื้อราแพร่ระบาด
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อ ซึ่งมีชื่อสามัญ คาร์เบนดาซิม (Cabendazym) และแมน โคเซบ (mancozeb) ตามอัตราที่ระบุไว้ ฉีดพ่นบริเวณที่เป็นโรค

6. โรคแอนแทรกโนส(Anthracnose)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Colletrichum* sp.

ลักษณะอาการ เกิดได้ทั้งที่ปลายใบและกลางใบ มีลักษณะที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน คือ มีแผลสีน้ำตาล เป็นวงเรียงซ้อนกันหลายๆ ชั้น และจะมีกลุ่มของเชื้อราเป็นสีดำขึ้นบนวงที่ซ้อนกัน

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดโรงเรือนเป็นประจำเก็บส่วนที่เป็น โรคและเผาทำลาย
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อ ซึ่งมีชื่อสามัญ แมน โคเซบ(mancozeb) แคปแทน (captan) และคาร์ เบนดาซิม (Cabendazym) ตามอัตราที่ระบุไว้ ฉีดพ่นบริเวณที่เป็น โรค

7. โรคคราดำ (Sooty mold)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Cladosporrium* sp.

ลักษณะอาการ พบราสีดำขึ้นปกคลุมผิวใบ ลำต้น กาบใบและก้านช่อดอก โดยเชื้อราเจริญอยู่บนหยดน้ำเล็กๆ ที่ถูกขับถ่ายออกมาจากต้นกล้วยไม้ในช่วงฤดูหนาว ราดำทำให้ลดอัตราการสังเคราะห์แสงลง นอกจากนี้ต้น ใบ และดอกมอดดูไม่สะอาดตาอาจขายไม่ได้หรือราคาตกลง

การป้องกันกำจัด

1. กำจัดแมลงที่ขับถ่ายน้ำหวานมาเลี้ยงเชื้อราดำ ได้แก่ แมลงพวกเพลี้ยโดยฉีดสารป้องกันกำจัดแมลง ซึ่งมีชื่อสามัญ มาลาไรออน (malathion) และคาร์บาริล (carbaryl)

2. แคะด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา ซึ่งมีชื่อสามัญ เบน โนมิล (benomyl) และแมนโคเซบ (mancozeb)

8. โรคเน่าละ (Soft rot)

สาเหตุ เกิดจากแบคทีเรีย *Pseudomonas gladioli*

ลักษณะอาการ เริ่มจากจุดดำน้ำขนาดเล็ก บนใบหรือหน่ออ่อน มีสีเหลือง หรือสีเหลืองอมน้ำตาล ทำให้เนื้อเยื่อมีลักษณะเหมือนถูกน้ำร้อนลวก ใบจะพองและจะขยายลุกลามออกไปทั้งใบและหน่ออย่างรวดเร็ว ในที่สุดต้นกล้วยไม้จะเน่าตายทั้งต้น

การป้องกันกำจัด

1. ตัดหรือแยกส่วนที่เป็น โรคออกไป แล้วเผาทำลาย

2. ควรมีหลังคาพลาสติกคลุมกันฝนในช่วงฤดูฝน สำหรับปลูกกล้วยไม้ และ ไม้ปลูกใหม่ เนื่องจากแรงกระแทกของเม็ดฝนจะทำให้ใบกล้วยไม้ช้ำและเชื้อแบคทีเรียเข้าทำลายได้ง่าย

3. ไม้ควรปลูกกล้วยไม้แน่นเกินไป จะทำให้มีความชื้นสูง และไม่ควรรดน้ำมากเกินไปจนจะ จะทำให้ง่ายต่อการเกิด โรคนี้

4. ควรระวังเรื่องการให้ปุ๋ยใบใครเจน ถ้าให้มากเกินไปต้นจะอวบหนาทำให้เกิด โรคเน่าละ ได้ง่าย

5. ฉีดด้วยสารป้องกันกำจัดแบคทีเรีย นิยมใช้ยาปฏิชีวนะมีชื่อสามัญ สเตรปโตมัยซิน (streptomycin) ฉีดตามอัตราที่ระบุไว้ ถ้าฉีดเข้มข้นมากเกินไป จะทำให้ใบกล้วยไม้เป็นสีเหลือง ซีดขาว ที่เรียกว่า “ยอดขาว” ในกล้วยไม้ประเภทแวนด้า การฉีดยาควรหลีกเลี่ยงแสงแดด ซึ่งอาจฉีดตอนเย็น จะไม่ทำลายฤทธิ์ของยาปฏิชีวนะ

9. โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส (Virus diseases)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัสซึ่งมีหลายชนิดแต่ที่พบทำลายกล้วยไม้เป็นส่วนใหญ่มี 2 ชนิด คือ

1. Cymbidium mosaic virus (CyMV)

2. Tobacco mosaic virus-orchid strain (TMV-O)

ลักษณะอาการ อาการที่พบแตกต่างกันตั้งแต่ไม่แสดงอาการ จนถึงแสดงอาการอย่างเด่นชัด ลักษณะอาการที่พบบ่อย ได้แก่

1. ลักษณะใบต่าง ตามแนวยาวของใบ มีสีเขียวอ่อนสลับสีเขียวเข้ม ใบอาจมีจุดสีน้ำตาลมุมลงไป กล้ายอาการที่พบจากเชื้อรา

2. ลักษณะยอดบิด ช่วงข้อจะถี่สั้น การเจริญเติบโตลดลง ต้นแคระแกรน

3. ลักษณะดอกต่าง ดอกบิดเบี้ยว ขนาดเล็กกว่าปกติ สีกลีบดอกไม่สม่ำเสมอ สีชดขาว สีเข้มสลับสีอ่อนเป็นทาง

4. ลักษณะช่อดอกสั้น ข้อถี่ ขนาดเล็กกว่าปกติ กลีบจะบิด

การป้องกันกำจัด

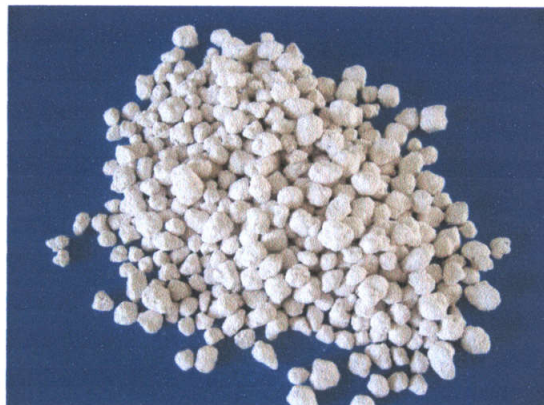
1.เผาทำลายต้นที่เป็นโรคไว้รัส ไม่นำต้นไปขยายพันธุ์

2.ฆ่าเชื้อเครื่องมือต่างๆ ทุกครั้งที่ใช้ เล่น มีดหรือกรรไกร (จุ่มแอลกอฮอล์ 95% แล้วลนไฟ หรือ เช็ดด้วยแอลกอฮอล์) ภาชนะปลูก(ทำความสะอาดแล้วแช่สารฆ่าเชื้อ)

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

อุปกรณ์

1. ต้นกล้วยไม้ อายุ 1 เดือน
2. กระจกพลาสติก
3. วัสดุปลูก
  - เม็ดชิลิกาสีขาว
  - เม็ดชิลิกาสีดำ
  - กาบมะพร้าวเล็ก,ใหญ่
  - โยปาล์ม

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะของเม็ดชิลิกาสีขาว

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะของเม็ดชิติกาสีดำ

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของกามมะพร้าว

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะของใยปาล์ม

4. แก้วพลาสติก 2 ใบ
5. ถังพลาสติก 2 ถัง
6. Electrical timer
7. ระบายให้สารละลายธาตุอาหารพืช

- pH meter
- EC meter
- ถังน้ำขนาด 500 ลิตร
- ถังน้ำขนาด 250 ลิตร

- ข้อต่อท่อต่างๆ

หัวหลอด

- หัวสปริงเกอร์

ท่อ PE

ปั้มน้ำ

ปั้มน้ำทุบถ

รางน้ำ

ธาตุอาหารพืช

1. Calcium nitrate ($\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$)
2. Fe-DTPA
3. Potassium nitrate (KNO_3)
4. Monopotassium phosphate (KH_2PO_4)
5. Magnesium sulfate (MgSO_4)
6. Zinc sulfate (ZnSO_4)
7. Copper sulfate (CuSO_4)
8. Manganese sulfate (MnSO_4)
9. Boric acid (H_3BO_3)
10. Nitric acid (HNO_3)
11. Ammonium Molybdate ($(\text{NH}_4)_6\text{Mo}_7\text{O}_{24}$)

วิธีการทดลอง

วางแผนการทดลองแบบสุ่มบูรณ์(Completely Randomized Desing : CRD) มี 5 treatment 10 ซ้ำ

- Treatment ที่ 1 วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว
- Treatment ที่ 2 วัสดุปลูก โยปาล์ม
- Treatment ที่ 3 วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ
- Treatment ที่ 4 วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก
- Treatment ที่ 5 วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่

สถานที่การทดลอง

บริเวณ โรงเรือนชั้น5 ภาควิชาปฐพีวิทยา อาคารเจ้าคุณทหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีระยะเวลาในการทดลองตั้งแต่เดือน กันยายน 2549 ถึงเดือนมิถุนายน 2550

การเตรียมต้นกล้าด้วยไม้ก่อนปลูกและการปลูก

- 1.ทำการแกะวัสดุปลูกเดิมที่ใช้ปลูกกล้วยไม้
- 2.แช่กาบมะพร้าวใหญ่และเล็ก และโยปาล์ม

การปลูก

- 1.ย้ายกล้วยไม้ อายุ 1 เดือน ลงในกระถางที่มีวัสดุปลูกที่แตกต่างกันอยู่
2. ให้สารละลายธาตุอาหารหิวสเปรย์ หัวน้ำหยด และ น้ำขึ้นน้ำลง ในเดือนกันยายน 2549 ถึงเดือนมิถุนายน 2550 กล้วยไม้จะได้รับสารละลายธาตุอาหารที่มีค่า EC ประมาณ0.8-0.9 ms/cm ส่วนค่า pH 5.5-6.0

การบันทึกข้อมูล

1. บันทึกค่า EC และ pH ของสารละลาย
2. บันทึกการเจริญเติบโตของความกว้างใบ ความยาวใบ ความอวบของต้น ความยาวช่อดอก และจำนวนหน่อ
3. บันทึกการเก็บข้อมูลทุกๆ 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ทางสถิติ

วิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรม SPSS VERSION 11.5

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความเหมาะสมของวัสดุปลูกต่างๆที่นำมาใช้เป็นวัสดุปลูกด้วยไม้สกุลหวายพันธุ์บอมโจ
2. ทราบถึงการเลือกใช้วัสดุปลูกที่จะนำมาทดแทนวัสดุปลูกแบบเก่าในการปลูกด้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์บอมโจ

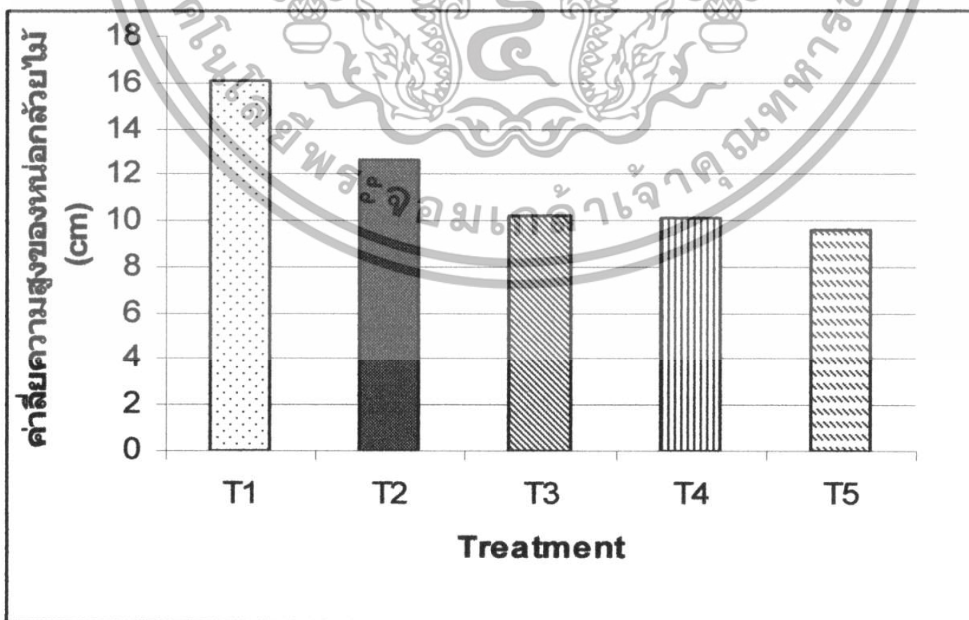
ผลการทดลอง

1.) ผลการทดลองของวัสดุปลูกต่างๆ ในระบบห้วสเปรย์

ตารางที่ 1 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบห้วสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ (cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชดิกาสีขาว	16.108 a
T ₂ วัสดุปลูก โขปาล์ม	12.592 ab
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชดิกาสีดำ	10.256 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	10.070 b
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	9.611 b
% C.V.	35.8706
Significant	Ns

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

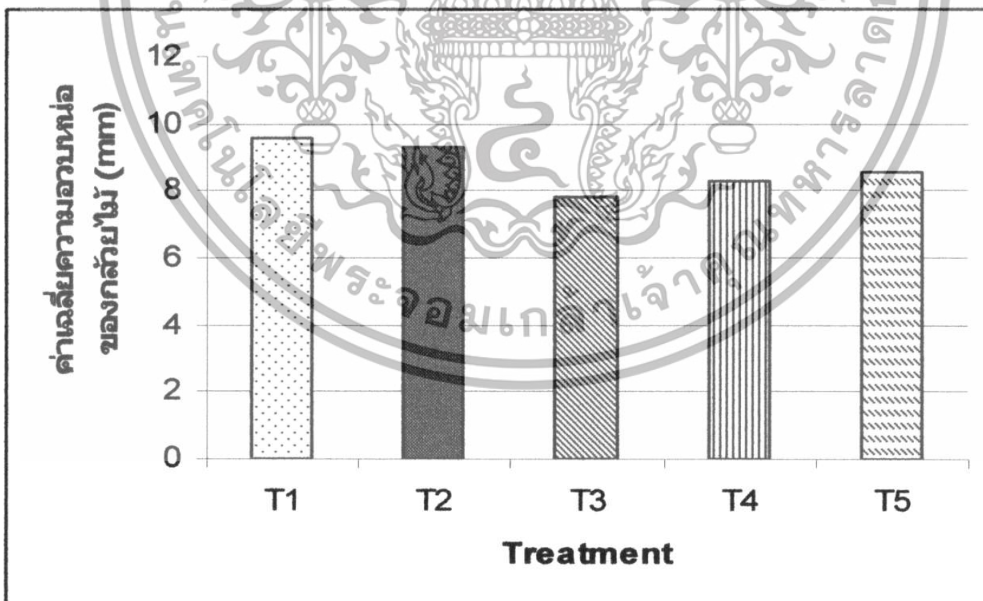

กราฟที่ 1 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบห้วสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ (cm)

ตารางที่ 2 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้ (mm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้ (mm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชลิกาสีขาว	9.574 a
T ₂ วัสดุปลูก โขปาล์ม	9.291 ab
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชลิกาสีดำ	7.827 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	8.265 ab
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	8.529 ab
% C.V.	19.1912
Significant	*, Ns

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

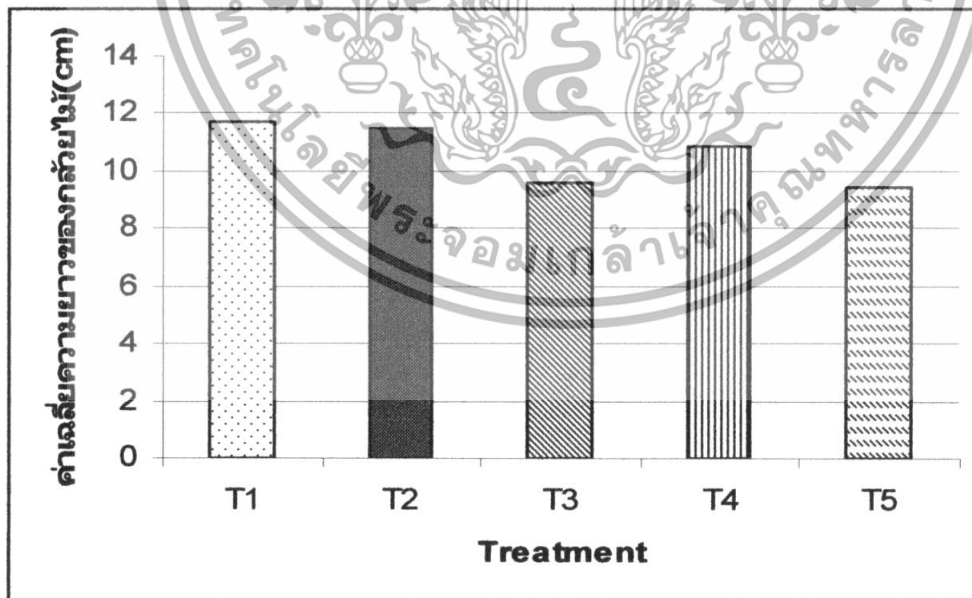

กราฟที่ 2 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้ (mm)

ตารางที่ 3 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ (cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ (mm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	11.748 a
T ₂ วัสดุปลูก ใยปาล์ม	11.502a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	9.628 a
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	10.874 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	9.418 a
% C.V.	22.9067
Significant	Ns

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

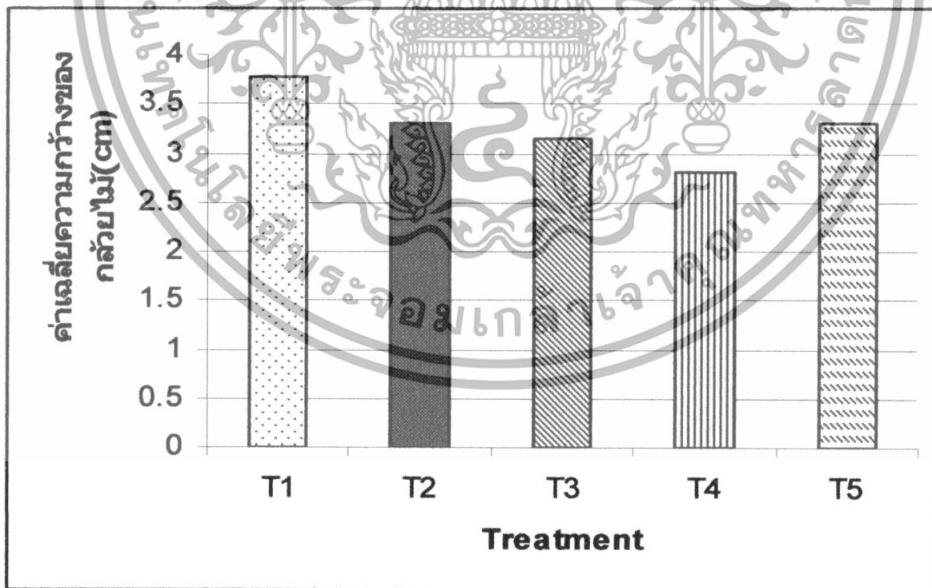

กราฟที่ 3 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ (cm)

ตารางที่ 4 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ (cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	3.778 a
T ₂ วัสดุปลูก โขปาล์ม	3.296 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	3.146 a
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	2.814 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	3.302 a
% C.V.	33.5271
Significant	Ns.

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

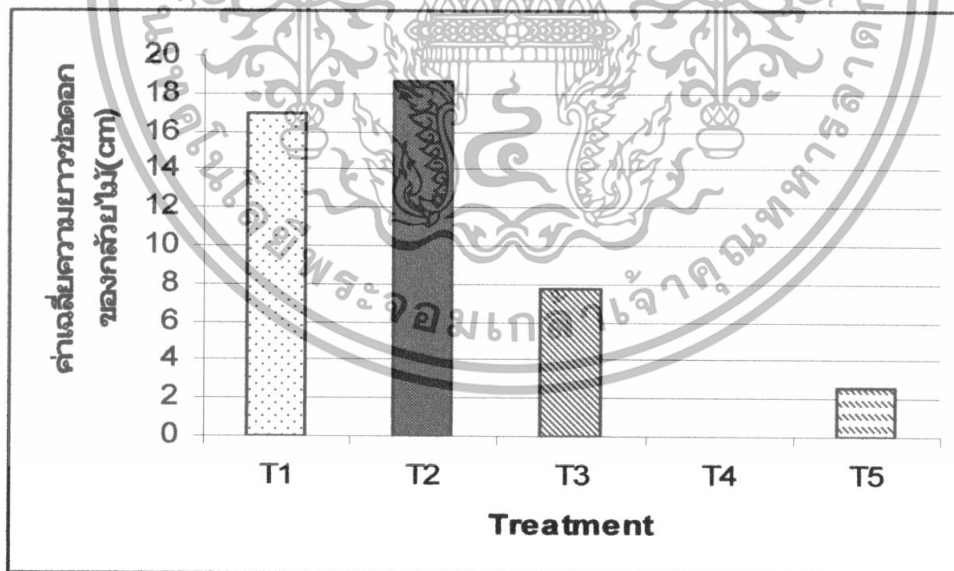

กราฟที่ 4 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ (cm)

ตารางที่ 5 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ (cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	17.000 a
T ₂ วัสดุปลูก โยปาล์ม	18.600 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	7.790 ab
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	0 b
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	2.530 b
% C.V.	134.4740
Significant	*, Ns

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

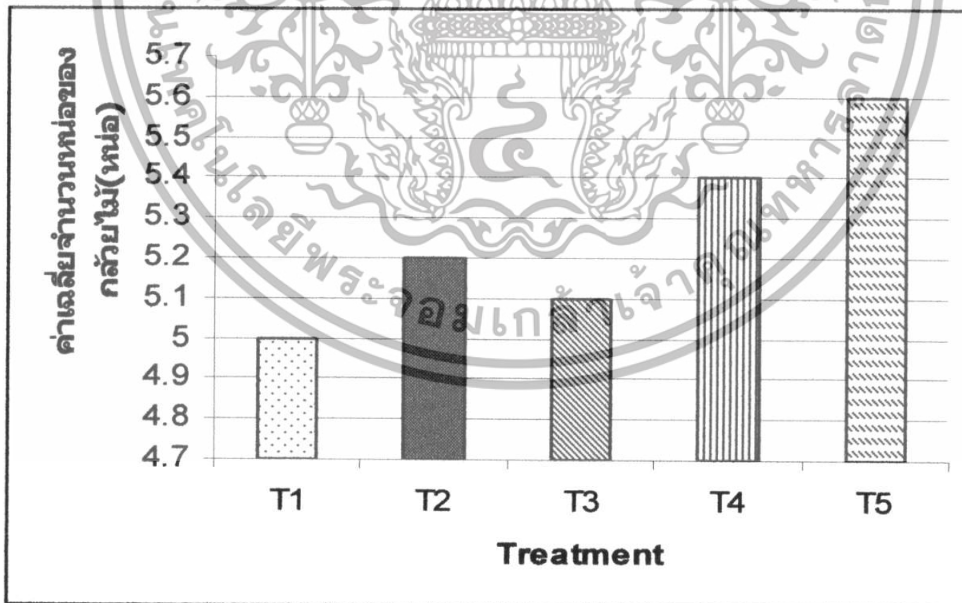

กราฟที่ 5 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ (cm)

ตารางที่ 6 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้(หน่อ)

Treatment	ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้ (หน่อ)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	5.000 a
T ₂ วัสดุปลูก โขปาล์ม	5.200 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	5.100 a
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	5.400 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	5.600 a
% C.V.	13.6825
Significant	Ns

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

กราฟที่ 6 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวสเปรย์ที่มีต่อค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้ (หน่อ)

จากตารางที่ 1 และกราฟที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสูงของหน่อกล้วยไม้ในระบบหัวสเปรย์ของวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีค่าเฉลี่ยความสูงหน่อสูงที่สุด คือ 16.108 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างจากวัสดุปลูกอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในวัสดุปลูกโขปาล์มมีค่าเฉลี่ยความสูงของหน่อ คือ 12.592 เซนติเมตร ซึ่งไม่แตกต่างจากวัสดุอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ กาบมะพร้าวเล็ก กาบมะพร้าวใหญ่ มีค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ใกล้เคียงกัน คือ 10.256 , 10.070 และ 9.611 เซนติเมตร

จากตารางที่ 2 และกราฟที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยความอวบของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำสเปรย์ของวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีค่าเฉลี่ยความอวบสูงสุด คือ 9.574 มิลลิเมตร ซึ่งแตกต่างจากวัสดุปลูกอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในวัสดุปลูกโขปาล์ม, กาบมะพร้าวเล็ก และ กาบมะพร้าวใหญ่ มีค่าเฉลี่ยความอวบใกล้เคียงกันคือ 9.291, 8.592 และ 8.265 มิลลิเมตร ตามลำดับ ส่วนในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ มีค่าเฉลี่ยความอวบน้อยลงคือ 7.827 มิลลิเมตร

จากตารางที่ 3 และกราฟที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำสเปรย์ของวัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก มีค่าเฉลี่ยความยาวใบสูงสุดคือ 10.874 เซนติเมตร และวัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่ มีค่าเฉลี่ยความยาวใบต่ำสุดคือ 9.418 เซนติเมตร ซึ่งวัสดุปลูกไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

จากตารางที่ 4 และกราฟที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำสเปรย์ของวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาว มีค่าเฉลี่ยความกว้างใบกว้างที่สุดคือ 3.778 เซนติเมตร และวัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็กมีค่าเฉลี่ยความกว้างใบน้อยสุดคือ 2.814 เซนติเมตร ซึ่งวัสดุปลูกไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

จากตารางที่ 5 และกราฟที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำสเปรย์ของวัสดุปลูกโขปาล์มมีค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกมากที่สุด คือ 18.6 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาว แต่มีความแตกต่างจากวัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก และ กาบมะพร้าวใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ พบว่า มีค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้คือ 7.790 เซนติเมตร ซึ่งไม่แตกต่างกับวัสดุปลูกอื่นๆ

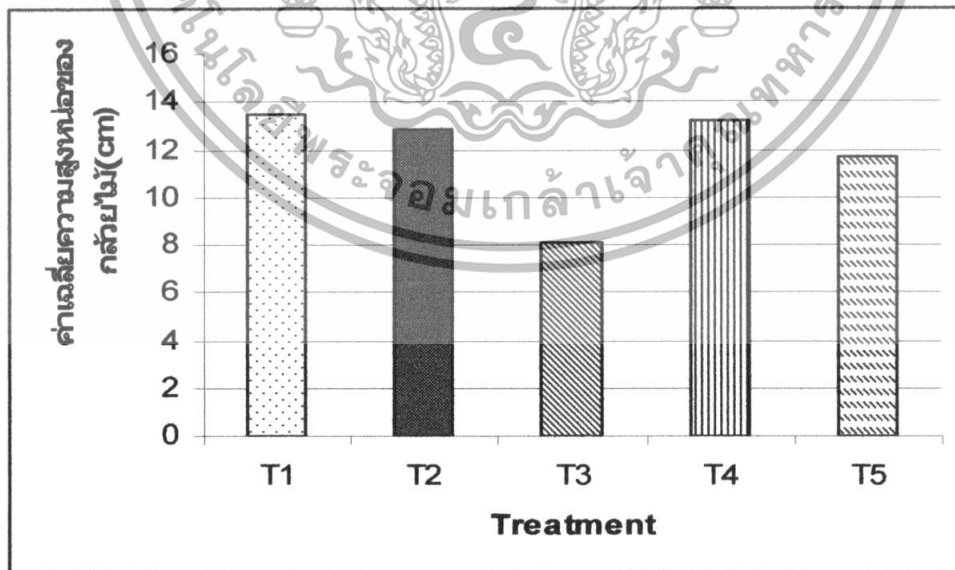
จากตารางที่ 6 และกราฟที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำสเปรย์ของวัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่ มีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดมากที่สุดคือ 5.6 หน่อ และวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ มีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อน้อยที่สุดคือ 5.1 หน่อ ซึ่งวัสดุปลูกไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

2.) ผลการทดลองของวัสดุปลูกต่างๆ ในระบบหัวน้ำหยด

ตารางที่ 7 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	13.466 a
T ₂ วัสดุปลูก โยปาล์ม	12.832 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	8.094 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	13.182 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	11.664 a
% C.V.	32.5095
Significant	*

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

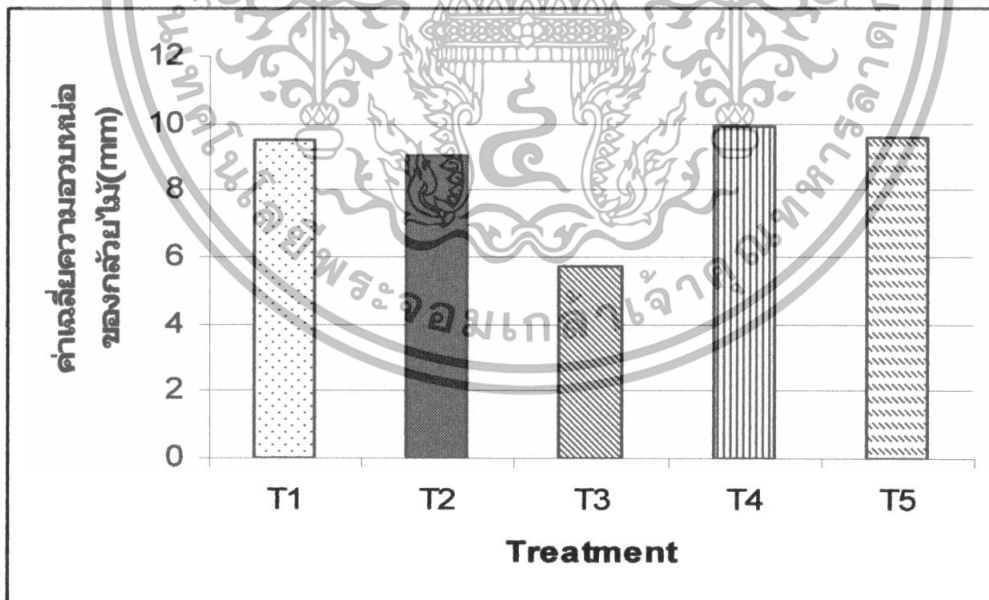

กราฟที่ 7 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้(cm)

ตารางที่ 8 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้(mm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้ (mm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	9.497 a
T ₂ วัสดุปลูก ใยปาล์ม	9.013 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	5.733 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	9.894 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	9.588 a
% C.V.	22.2195
Significant	*

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

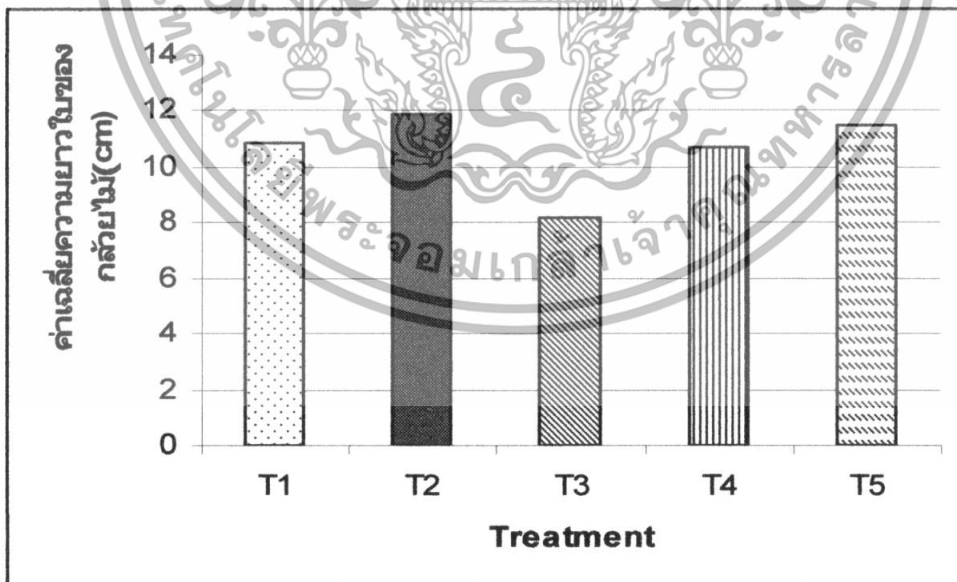

กราฟที่ 8 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้(mm)

ตารางที่ 9 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	10.848 ab
T ₂ วัสดุปลูก โยปาล์ม	11.876 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	8.172 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	10.666 ab
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	11.448 a
% C.V.	28.3512
Significant	Ns , *

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

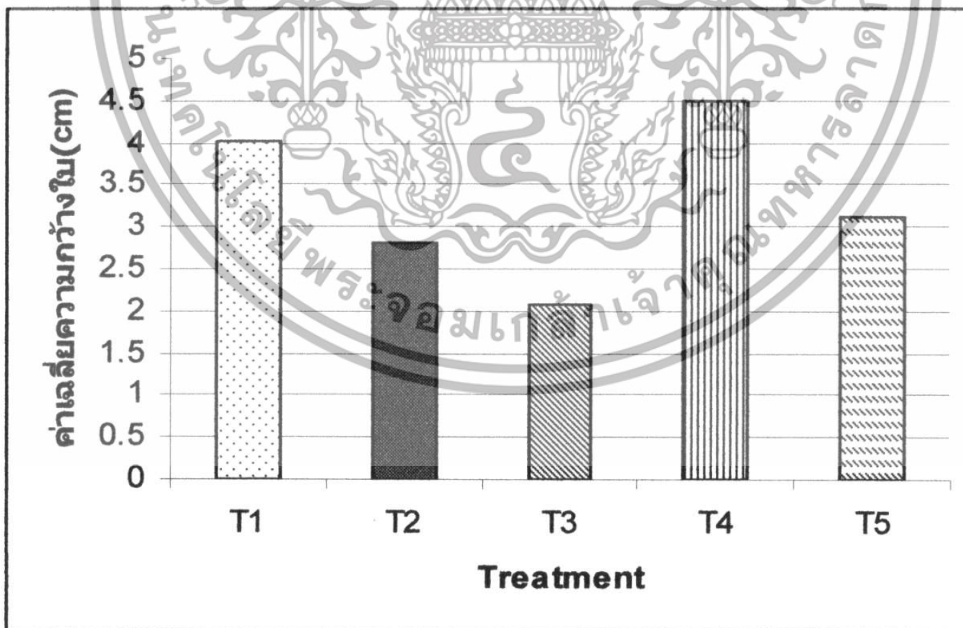

กราฟที่ 9 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้(cm)

ตารางที่ 10 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	4.022 a
T ₂ วัสดุปลูก โขปาล์ม	2.802 ab
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	2.072 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	4.484 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	3.114 ab
% C.V.	29.6532
Significant	Ns, *

Ns, * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

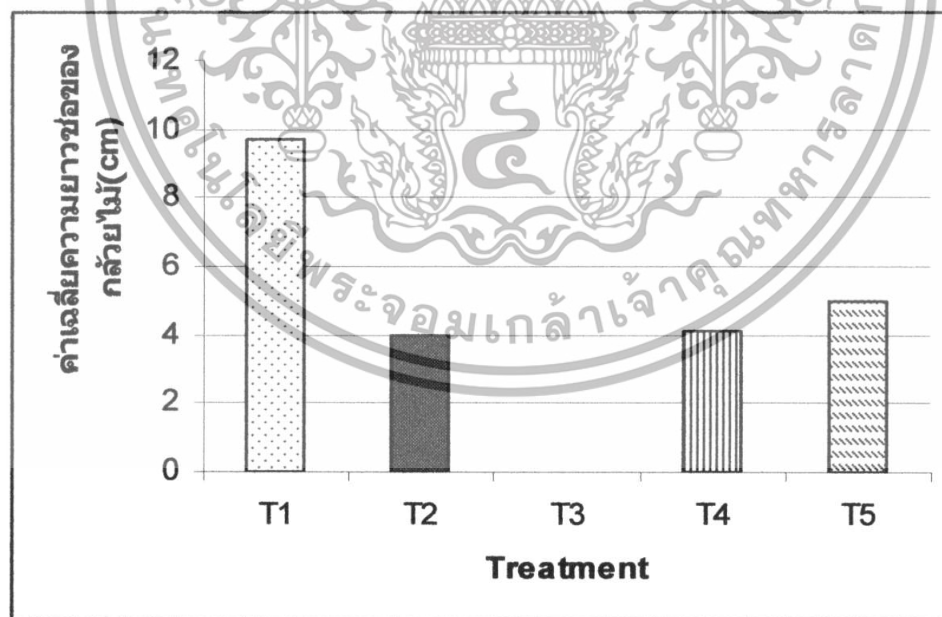

กราฟที่ 10 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้(cm)

ตารางที่ 11 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	9.709 a
T ₂ วัสดุปลูก โขปาล์ม	3.989 ab
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	0 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	4.112 ab
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	4.965 ab
% C.V.	293.2930
Significant	Ns, *

Ns, * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

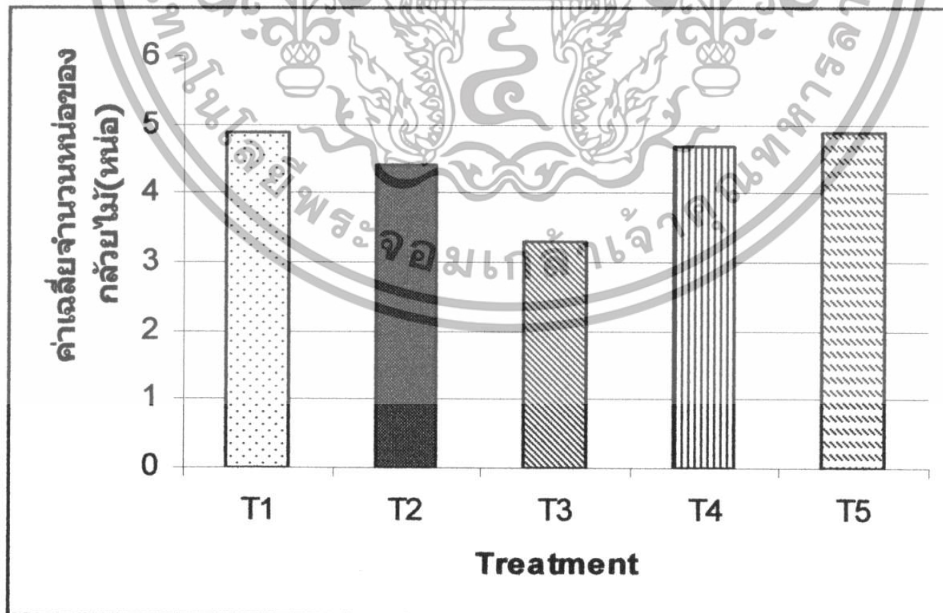

กราฟที่ 11 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้(cm)

ตารางที่ 12 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้(หน่อ)

Treatment	ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้ (หน่อ)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	4.900 a
T ₂ วัสดุปลูก โยปาล์ม	4.400 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	3.300 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	4.700 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	4.900 a
% C.V.	28.5585
Significant	*

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

กราฟที่ 12 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบหัวน้ำหยดที่มีต่อค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้(หน่อ)

จากตารางที่ 7 และกราฟที่ 7 พบว่าค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำหยดในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ที่สูงที่สุดคือ 13.466 เซนติเมตร วัสดุปลูกทุกชนิดที่ทำการศึกษา ยกเว้นวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ จะไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

จากตารางที่ 8 และกราฟที่ 8 พบว่าค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำหยดในวัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็กมีค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 9.894 มิลลิเมตร วัสดุปลูกทุกชนิดที่ทำการทดลอง ยกเว้นวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ จะไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

จากตารางที่ 9 และกราฟที่ 9 พบว่าค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำหยดในวัสดุปลูกไฮปาล์มมีค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ยาวที่สุดคือ 11.876 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่ ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 8.172 เซนติเมตร ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกชนิดอื่นๆ ที่ทำการทดลอง ยกเว้นวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ กับกาบมะพร้าวเล็กจะไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกอื่นๆที่ทำการทดลอง

จากตารางที่ 10 และกราฟที่ 10 พบว่าค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำหยดในวัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็กมีค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้กว้างที่สุดคือ 4.484 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาว ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำมีค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 2.072 เซนติเมตร ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกชนิดอื่นๆ ที่ทำการทดลอง ยกเว้นวัสดุปลูกไฮปาล์ม กับกาบมะพร้าวใหญ่จะไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกอื่นๆที่ทำการทดลอง

จากตารางที่ 11 และกราฟที่ 11 พบว่าค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำหยดในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 9.709 เซนติเมตร ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกชนิดอื่นๆ ที่ทำการทดลอง ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำมีค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 0 เซนติเมตรหรือไม่เกิดผลการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกชนิดอื่นๆ ที่ทำการทดลอง ยกเว้นวัสดุปลูกไฮปาล์ม , กาบมะพร้าวเล็ก และกาบมะพร้าวใหญ่ จะไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกอื่นๆที่ทำการทดลอง

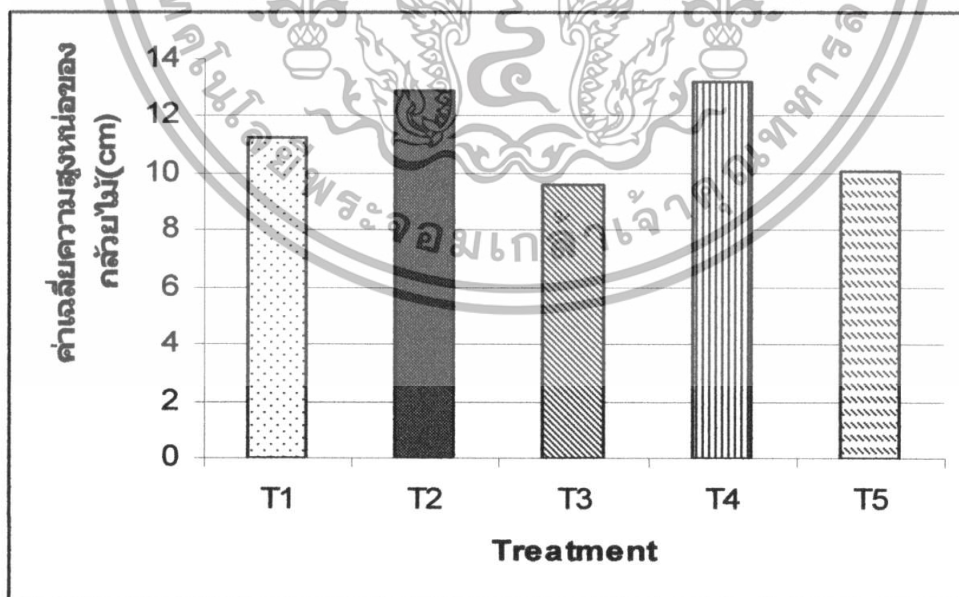
จากตารางที่ 12 และกราฟที่ 12 พบว่าค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้ในระบบหัวน้ำหยดในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและกาบมะพร้าวใหญ่มีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 4.9 หน่อ ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำมีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 3.3 หน่อ ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกชนิดอื่นๆ ที่ทำการทดลอง

3.) ผลการทดลองของวัสดุปลูกต่างๆ ในระบบน้ำขึ้นน้ำลง

ตารางที่ 13 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	11.228 a
T ₂ วัสดุปลูก ใยปาล์ม	12.905 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	9.602 a
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	13.183 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	10.075 a
% C.V.	30.4695
Significant	Ns

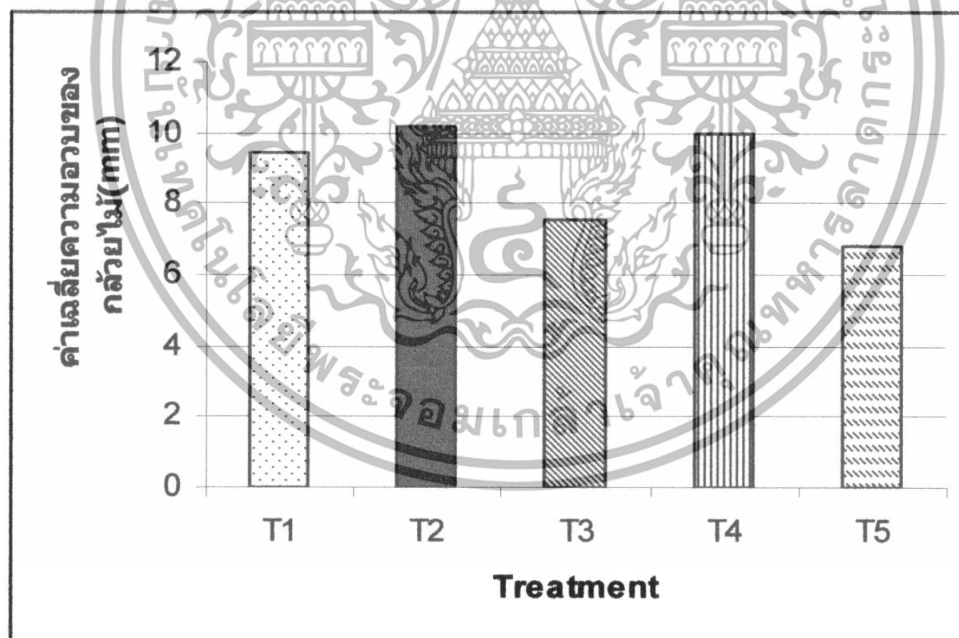
Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

กราฟที่ 13 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้(cm)

ตารางที่ 14 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้(mm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้ (mm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	9.470 a
T ₂ วัสดุปลูก ใยปาล์ม	10.197 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	7.578 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	10.008 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	6.783 b
% C.V.	19.8190
Significant	*

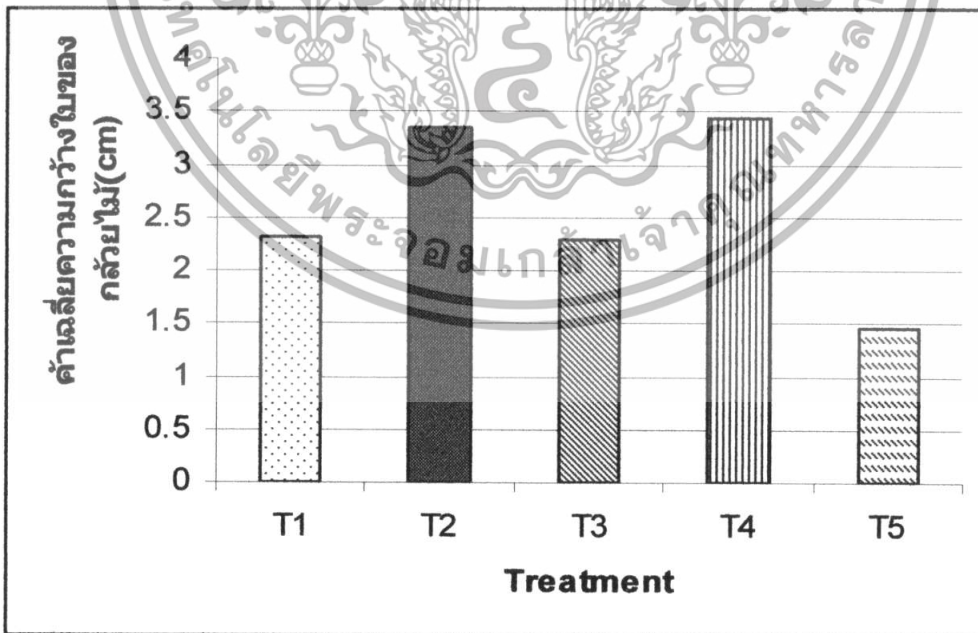

กราฟที่ 14 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความอวบหน่อของกล้วยไม้(mm)

ตารางที่ 15 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	2.314 b
T ₂ วัสดุปลูก โยปาล์ม	3.348 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	2.290 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	3.432 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	1.470 b
% C.V.	70.8417
Significant	*

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

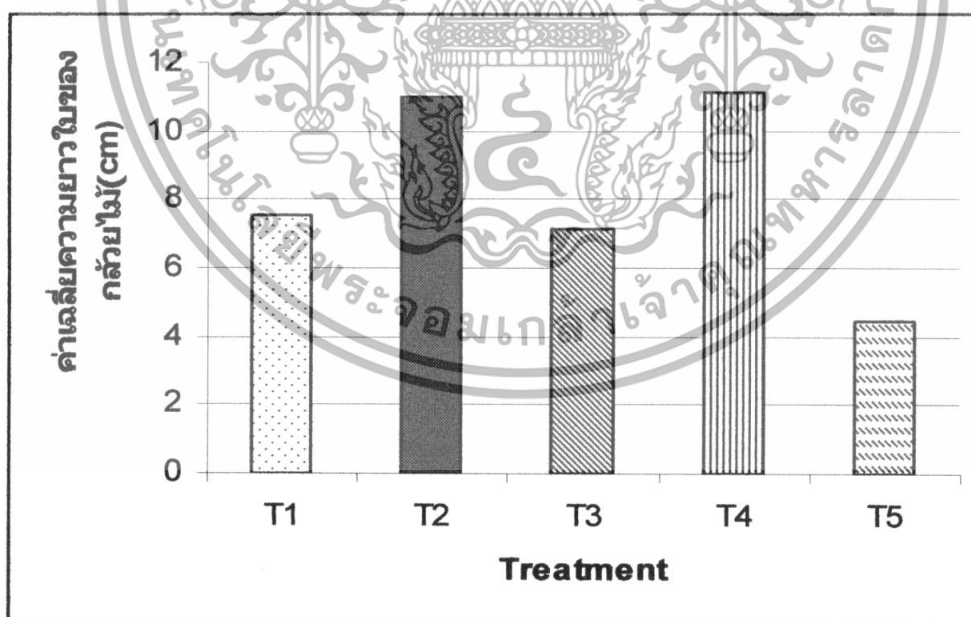

กราฟที่ 15 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้(cm)

ตารางที่ 16 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	7.564 b
T ₂ วัสดุปลูก โยปาล์ม	10.976 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	7.162 b
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	11.152 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	4.454 c
% C.V.	34.4352
Significant	*

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

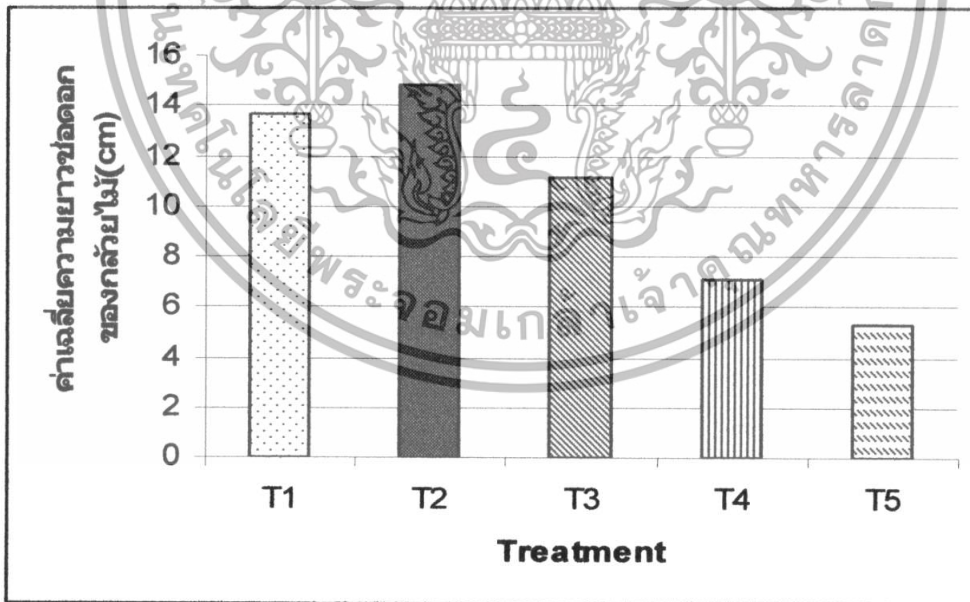

กราฟที่ 16 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ (cm)

ตารางที่ 17 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้(cm)

Treatment	ค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ (cm)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	13.700 a
T ₂ วัสดุปลูก ไบปลาถัม	14.800 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	11.130 a
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	7.140 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	5.300 a
% C.V.	86.8551
Significant	Ns

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

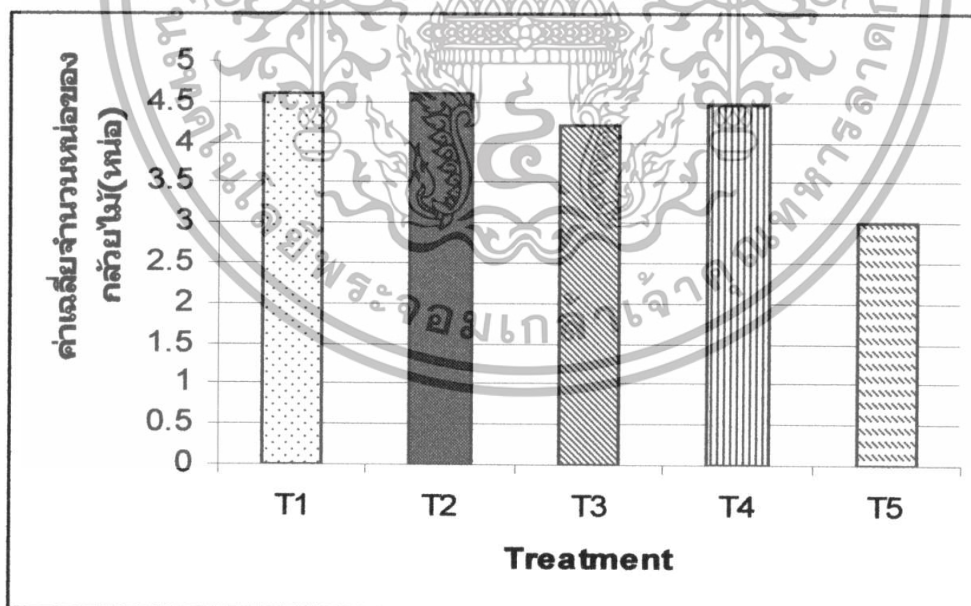

กราฟที่ 17 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ (cm)

ตารางที่ 18 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้(หน่อ)

Treatment	ค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้ (หน่อ)
T ₁ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีขาว	4.600 a
T ₂ วัสดุปลูก ใยปาล์ม	4.600 a
T ₃ วัสดุปลูก เม็ดชิลิกาสีดำ	4.200 a
T ₄ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวเล็ก	4.460 a
T ₅ วัสดุปลูก กาบมะพร้าวใหญ่	3.000 b
% C.V.	19.7051
Significant	*

Ns , * = Nonsignificant, Significant ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

กราฟที่ 18 ผลของวัสดุปลูกต่างๆในระบบ น้ำขึ้น-น้ำลง ที่มีต่อค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อของกล้วยไม้ (หน่อ)

จากตารางที่ 13 และกราฟที่ 13 พบว่าค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้ในระบบน้ำขึ้นน้ำลงในวัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็กมีค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 13.183 เซนติเมตร และวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำมีค่าเฉลี่ยความสูงหน่อของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 9.602 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกชนิดอื่นๆ ที่ทำการทดลอง

จากตารางที่ 14 และกราฟที่ 14 พบว่าค่าเฉลี่ยความอวบของกล้วยไม้ในระบบน้ำขึ้นน้ำลงในวัสดุปลูกไฮปาล์มมีค่าเฉลี่ยความอวบของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 10.197 มิลลิเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและกาบมะพร้าวเล็ก ส่วนวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่มีค่าเฉลี่ยความอวบของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 6.783 มิลลิเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ

จากตารางที่ 15 และกราฟที่ 15 พบว่าค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้ในระบบน้ำขึ้นน้ำลงในวัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็กมีค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 3.432 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกไฮปาล์ม ส่วนวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่มีค่าเฉลี่ยความกว้างใบของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 1.470 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและเม็ดชิลิกาสีดำ

จากตารางที่ 16 และกราฟที่ 16 พบว่าค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้ในระบบน้ำขึ้นน้ำลงในวัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็กมีค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 11.152 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกไฮปาล์ม ส่วนวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่มีค่าเฉลี่ยความยาวใบของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 4.454 เซนติเมตร ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกอื่นๆที่ทำการทดลอง ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและเม็ดชิลิกาสีดำซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

จากตารางที่ 17 และกราฟที่ 17 พบว่าค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้ในระบบน้ำขึ้นน้ำลงในวัสดุปลูกไฮปาล์มมีค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 14.8 เซนติเมตร และวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่มีค่าเฉลี่ยความยาวช่อดอกของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 5.30 เซนติเมตร ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกอื่นๆที่ทำการทดลอง

จากตารางที่ 18 และกราฟที่ 18 พบว่าค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้ในระบบน้ำขึ้นน้ำลงในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและไฮปาล์มมีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้มากที่สุดคือ 4.6 หน่อ ซึ่งไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำกับ วัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็ก ส่วนวัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่มีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดของกล้วยไม้น้อยที่สุดคือ 3 หน่อ ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติกับวัสดุปลูกอื่นๆที่ทำการทดลอง

สรุปผลการทดลองและวิจารณ์ผลการทดลอง

จากการทดลองเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์บอมโงในระบบการให้น้ำแบบหัวสเปรย์ พบว่า ลักษณะการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ทั้งความสูง ความอวบหน่อ ความยาวใบ และความกว้างใบ ที่ปลูกในวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวมีการเจริญเติบโตดีที่สุด ส่วนความยาวช่อมีความยาวมากที่สุด เมื่อมีการปลูกในวัสดุปลูกโยปาล์ม และวัสดุกำมะพร้าวใหญ่จะมีจำนวนหน่อมากที่สุด เมื่อเทียบวัสดุปลูกอื่นๆ ในการทำการทดลอง ส่วนการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์บอมโงในระบบการให้น้ำแบบหัวน้ำหยด พบว่า ลักษณะการเติบโตของกล้วยไม้ความสูงหน่อ วัสดุที่เหมาะสมคือ เม็ดชิลิกาสีขาว กำมะพร้าวเล็ก ทำให้หน่อของกล้วยไม้มีความสูง ความอวบ ความกว้างใบ ดีที่สุด วัสดุปลูกโยปาล์มทำให้ใบของกล้วยไม้มีความยาวมากที่สุด และวัสดุปลูกกำมะพร้าวใหญ่ทำให้กล้วยไม้มีความยาวช่อยาวที่สุดและทำให้เกิดหน่อมากที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัสดุปลูกที่ใช้ในการปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์บอมโงในระบบการให้น้ำแบบน้ำขึ้น-น้ำลง พบว่า ลักษณะการเติบโตของกล้วยไม้ที่ปลูกกับวัสดุปลูกกำมะพร้าวเล็กจะมีการเจริญเติบโตของความสูงหน่อ ความกว้างใบ และความยาวใบ ดีที่สุด วัสดุปลูกโยปาล์มจะมีการเจริญเติบโตของความอวบหน่อ ความยาวช่อดอก ดีที่สุด ส่วนวัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวและวัสดุปลูกโยปาล์ม จะมีจำนวนหน่อมากที่สุด

จากการทดลองปลูกกล้วยไม้ตระกูลหวายสายพันธุ์ บอมโง ในวัสดุปลูกทั้งหมด 5 ชนิด คือ เม็ดชิลิกาสีขาว โยปาล์ม เม็ดชิลิกาสีดำ กำมะพร้าวเล็กและกำมะพร้าวใหญ่ ในระบบการให้น้ำ 3 ระบบ คือ ระบบหัวสเปรย์ ระบบหัวน้ำหยดและระบบน้ำขึ้น-น้ำลง พบว่า วัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาวในระบบการให้น้ำแบบหัวสเปรย์ กล้วยไม้จะเจริญเติบโตดีที่สุด เนื่องจากการให้น้ำในระบบสเปรย์เป็นการให้น้ำแบบฉีดพ่นครอบคลุมทั้งต้นทำให้กล้วยไม้ได้ธาตุอาหารทั้งทางรากและทางใบ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเกิดหน่อของวัสดุปลูกทั้ง 5 ชนิด ใน 3 ระบบการให้น้ำ พบว่ากำมะพร้าวใหญ่ มีค่าเฉลี่ยจำนวนหน่อทั้งหมดมากที่สุดกว่าวัสดุปลูกชนิดอื่น ทั้ง 3 ระบบการให้น้ำ เพราะว่ากำมะพร้าวใหญ่อุ้มน้ำได้มากและมีความชื้นที่เหมาะสมจึงทำให้มีการเจริญเติบโตของหน่อ

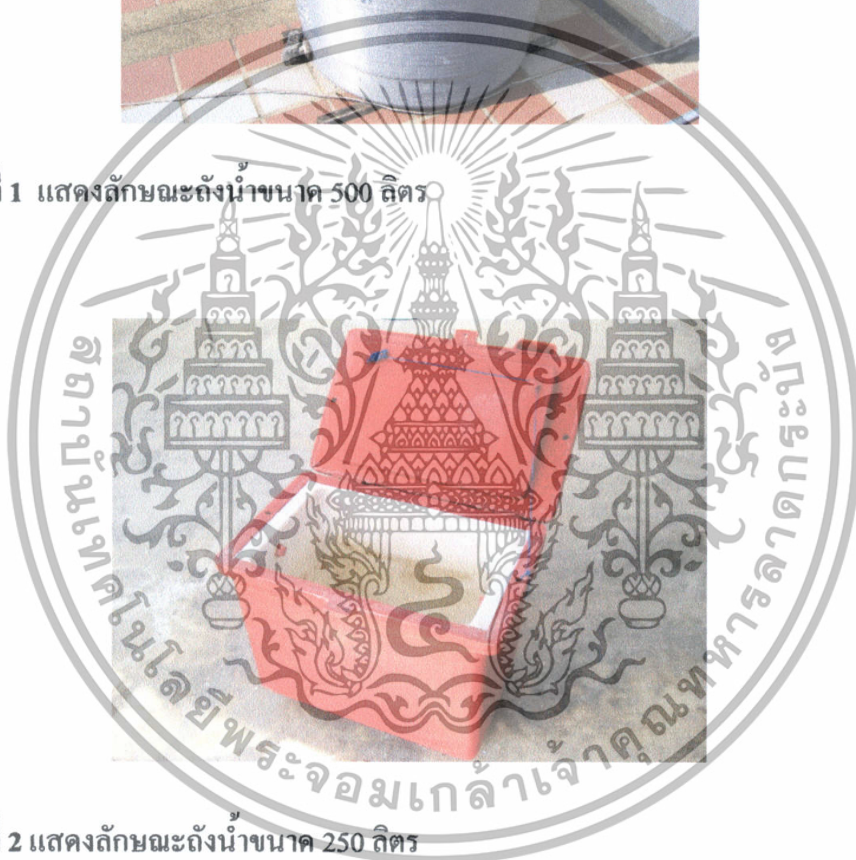
ส่วนการหา เปอร์เซ็นต์ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of variation : C.V.) ที่เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยการทดลอง พบว่าในแต่ละหน่วยการทดลองจะมีค่า C.V. สูง เพราะว่าในทุกๆ ชำ ของแต่ละหน่วยการทดลองมีการเจริญเติบโตแตกต่างกัน เนื่องจาก การให้น้ำที่ไม่ทั่วถึง สภาพอุณหภูมิ ความสามารถในการอุ้มน้ำของวัสดุปลูก ความแข็งแรงของหน่อกล้วยไม้ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้มีผลต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ในแต่ละหน่วยการทดลอง ทำให้ค่าการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ที่วัดได้ไม่สม่ำเสมอ มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of variation : C.V.) ดังนั้น ค่า C.V. จึงสูง

ภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่ 1 แสดงลักษณะถังน้ำขนาด 500 ลิตร

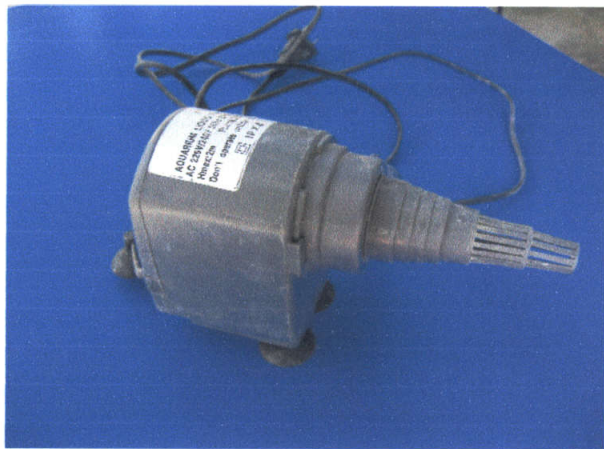
ภาพภาคผนวกที่ 2 แสดงลักษณะถังน้ำขนาด 250 ลิตร

ภาพภาคผนวกที่ 3 แสดงลักษณะถังสารละลาย A และสารละลาย B

ภาพภาคผนวกที่ 4 แสดงลักษณะปั้มน้ำ

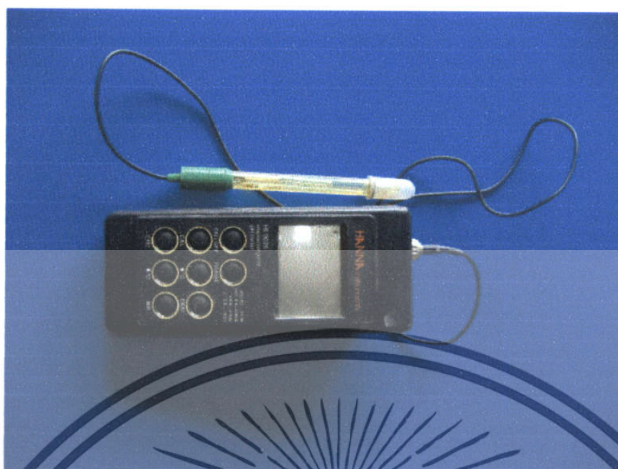
ภาพภาคผนวกที่ 5 แสดงลักษณะปั้มน้ำตู้ปลา

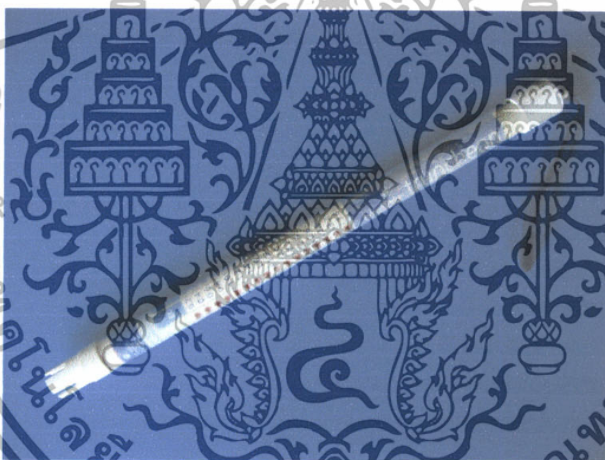
ภาพภาคผนวกที่ 6 แสดงลักษณะ Electrical time ที่ใช้ควบคุมเวลาการให้น้ำและปุ๋ย

ภาพภาคผนวกที่ 7 แสดงลักษณะรางในการให้น้ำแบบน้ำขึ้นน้ำลง

ภาพภาคผนวกที่ 8 แสดงลักษณะ pH meter

ภาพภาคผนวกที่ 9 แสดงลักษณะ EC meter

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงผลของค่าการเปรียบเทียบทางสถิติด้านการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ ที่ปลูกในวัสดุปลูกต่างๆ ในระบบการให้น้ำแบบหัตถ์สเปร์ย

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
						Lower Bound	Upper Bound
ความสูง หน่อ	1	10	16.10800	2.849736	.901166	14.06942	18.14658
	2	10	12.59200	4.040882	1.277839	9.70133	15.48267
	3	10	10.25600	5.354631	1.693283	6.42553	14.08647
	4	10	10.07000	3.635935	1.149784	7.46901	12.67099
	5	10	9.61100	4.705416	1.487983	6.24495	12.97705
	Total	50	11.72740	4.715645	.666893	10.38723	13.06757
ความ อวบ หน่อ	1	10	9.57380	1.974687	.624451	8.16119	10.98641
	2	10	9.29080	1.361069	.430408	8.31715	10.26445
	3	10	7.82740	1.345486	.425480	6.86490	8.78990
	4	10	8.26470	1.006922	.318417	7.54439	8.98501
	5	10	8.52880	2.314354	.731863	6.87321	10.18439
	Total	50	8.69710	1.728033	.244381	8.20600	9.18820
ความ กว้างใบ	1	10	3.7780	1.69038	.53454	2.5688	4.9872
	2	10	3.2960	.84126	.26603	2.6942	3.8978
	3	10	3.1460	1.15378	.36486	2.3206	3.9714
	4	10	2.8140	.75331	.23822	2.2751	3.3529
	5	10	3.3020	.73069	.23106	2.7793	3.8247
	Total	50	3.2672	1.09553	.15493	2.9559	3.5785
ความ ยาวใบ	1	10	11.7480	1.21627	.38462	10.8779	12.6181
	2	10	11.5020	3.12883	.98942	9.2638	13.7402
	3	10	9.6280	2.25830	.71414	8.0125	11.2435
	4	10	10.8740	1.85666	.58713	9.5458	12.2022
	5	10	9.4180	3.13904	.99265	7.1725	11.6635
	Total	50	10.6340	2.52519	.35712	9.9163	11.3517
ความ ยาวช่อ	1	10	17.0000	16.13829	5.10338	5.4554	28.5446
	2	10	18.6000	16.30406	5.15580	6.9368	30.2632
	3	10	7.7900	13.12846	4.15158	-1.6015	17.1815
	4	10	.0000	.00000	.00000	.0000	.0000
	5	10	2.5300	8.00056	2.53000	-3.1933	8.2533
	Total	50	9.1840	14.04573	1.98637	5.1922	13.1758
จำนวน หน่อ	1	10	5.0000	.47140	.14907	4.6628	5.3372
	2	10	5.2000	.42164	.13333	4.8984	5.5016
	3	10	5.1000	.99443	.31447	4.3886	5.8114
	4	10	5.4000	.69921	.22111	4.8998	5.9002
	5	10	5.6000	.84327	.26667	4.9968	6.2032
	Total	50	5.2600	.72309	.10226	5.0545	5.4655

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความสูงหน่อ	Between Groups	293.283	4	73.321	4.143	.006
	Within Groups	796.345	45	17.697		
	Total	1089.628	49			
ความอวบหน่อ	Between Groups	20.928	4	5.232	1.878	.131
	Within Groups	125.391	45	2.786		
	Total	146.319	49			
ความกว้างใบ	Between Groups	4.830	4	1.208	1.007	.414
	Within Groups	53.979	45	1.200		
	Total	58.809	49			
ความยาวใบ	Between Groups	45.427	4	11.357	1.914	.125
	Within Groups	267.026	45	5.934		
	Total	312.453	49			
ความยาวปลอ	Between Groups	2803.157	4	700.789	4.595	.003
	Within Groups	6863.690	45	152.526		
	Total	9666.847	49			
จำนวนหน่อ	Between Groups	2.320	4	.580	1.120	.359
	Within Groups	23.300	45	.518		
	Total	25.620	49			

การเปรียบเทียบความสูงหน่อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
5	10	9.61100	
4	10	10.07000	
3	10	10.25600	
2	10	12.59200	12.59200
1	10		16.10800
Sig.		.155	.068

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
 a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความอ่อนแอ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	7.82740	
4	10	8.26470	8.26470
5	10	8.52880	8.52880
2	10	9.29080	9.29080
1	10		9.57380
Sig.		.079	.116

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความกว้างใบ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05
		1
4	10	2.8140
3	10	3.1460
2	10	3.2960
5	10	3.3020
1	10	3.7780
Sig.		.085

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความยาวใบ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05
		1
5	10	9.4180
3	10	9.6280
4	10	10.8740
2	10	11.5020
1	10	11.7480
Sig.		.061

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความยาวข้อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
4	10	.0000	
5	10	2.5300	
3	10	7.7900	7.7900
1	10		17.0000
2	10		18.6000
Sig.		.190	.070

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบจำนวนหน้า

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
1	10	5.0000	
3	10	5.1000	
2	10	5.2000	
4	10	5.4000	
5	10	5.6000	
Sig.		.102	

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

ตารางภาคผนวกที่ 2 แสดงผลของค่าการเปรียบเทียบทางสถิติด้านการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ ที่ปลูกใน
วัสดุปลูกต่างๆ ในระบบการให้น้ำแบบน้ำหยด

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
						Lower Bound	Upper Bound
ความสูงหน่อ	1	10	11.22800	4.872893	1.540944	7.74214	14.71386
	2	10	12.90540	3.068091	.970215	10.71062	15.10018
	3	10	9.60200	2.338156	.739390	7.92938	11.27462
	4	10	13.18320	4.133866	1.307243	10.22601	16.14039
	5	10	10.07500	4.296482	1.358667	7.00148	13.14852
	Total	50	11.39872	3.969797	.561414	10.27052	12.52692
ความอวบหน่อ	1	10	9.47020	1.750474	.553549	8.21799	10.72241
	2	10	10.19680	1.335258	.422246	9.24161	11.15199
	3	10	7.57800	2.586225	.817836	5.72793	9.42807
	4	10	10.00820	1.845907	.583727	8.68772	11.32868
	5	10	6.78260	1.984695	.627616	5.36283	8.20237
	Total	50	8.80716	2.321889	.328365	8.14729	9.46703
ความกว้างใบ	1	10	2.31400	1.380726	.436624	1.32629	3.30171
	2	10	3.34800	.609276	.192670	2.91215	3.78385
	3	10	2.29000	.567039	.179314	1.88436	2.69564
	4	10	3.43200	.414643	.131122	3.13538	3.72862
	5	10	1.47000	1.418364	.448526	.45536	2.48464
	Total	50	2.57080	1.195810	.169113	2.23095	2.91065
ความยาวใบ	1	10	7.5640	4.33895	1.37210	4.4601	10.6679
	2	10	10.9760	1.53278	.48471	9.8795	12.0725
	3	10	7.1620	1.96820	.62240	5.7540	8.5700
	4	10	11.1520	1.11264	.35185	10.3561	11.9479
	5	10	4.4540	4.34610	1.37436	1.3450	7.5630
	Total	50	8.2616	3.84853	.54426	7.1679	9.3553
ความยาวช่อ	1	10	13.7000	14.14842	4.47412	3.5788	23.8212
	2	10	14.8000	16.24671	5.13766	3.1778	26.4222
	3	10	11.1300	14.82573	4.68831	.5243	21.7357
	4	10	7.1400	11.51571	3.64159	-1.0978	15.3778
	5	10	5.3000	8.70887	2.75399	-.9300	11.5300
	Total	50	10.4140	13.32921	1.88503	6.6259	14.2021
จำนวนหน่อ	1	10	4.6000	1.77639	.56174	3.3292	5.8708
	2	10	4.7000	.67495	.21344	4.2172	5.1828
	3	10	4.2000	1.47573	.46667	3.1443	5.2557
	4	10	4.4600	.49933	.15790	4.1028	4.8172
	5	10	3.0000	1.41421	.44721	1.9883	4.0117
	Total	50	4.1920	1.36663	.19327	3.8036	4.5804

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความสูงของ ลำ	Between Groups	104.640	4	26.160	1.763	.153
	Within Groups	667.565	45	14.835		
	Total	772.205	49			
ความอวบของ ลำ	Between Groups	94.229	4	23.557	6.238	.000
	Within Groups	169.938	45	3.776		
	Total	264.167	49			
ความกว้างใบ	Between Groups	27.023	4	6.756	7.062	.000
	Within Groups	43.046	45	.957		
	Total	70.068	49			
ความยาวใบ	Between Groups	319.160	4	79.790	8.831	.000
	Within Groups	406.587	45	9.035		
	Total	725.746	49			
ความยาวปลอ	Between Groups	674.195	4	168.549	.944	.447
	Within Groups	8031.525	45	178.478		
	Total	8705.720	49			
จำนวนหน่อ	Between Groups	19.173	4	4.793	2.982	.029
	Within Groups	72.344	45	1.608		
	Total	91.517	49			

การเปรียบเทียบความสูงหน่อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05
		1
3	10	9.60200
5	10	10.07500
1	10	11.22800
2	10	12.90540
4	10	13.18320
Sig.		.068

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความอ่อน

TRT	N	Duncan	
		Subset for alpha = .05	
		1	2
5	10	6.78260	
3	10	7.57800	
1	10		9.47020
4	10		10.00820
2	10		10.19680
Sig.		.365	.437

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความกว้างใบ

TRT	N	Duncan	
		Subset for alpha = .05	
		1	2
5	10	1.47000	
3	10	2.29000	
1	10	2.31400	
2	10		3.34800
4	10		3.43200
Sig.		.074	.849

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความยาวใบ

TRT	N	Duncan		
		Subset for alpha = .05		
		1	2	3
5	10	4.4540		
3	10		7.1620	
1	10		7.5640	
2	10			10.9760
4	10			11.1520
Sig.		1.000	.766	.896

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความยาวข้อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05
		1
5	10	5.3000
4	10	7.1400
3	10	11.1300
1	10	13.7000
2	10	14.8000
Sig.		.164

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบจำนวนหน้า

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
5	10	3.0000	
3	10		4.2000
4	10		4.4600
1	10		4.5000
2	10		4.7000
Sig.		1.000	.429

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.
a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงผลของค่าการเปรียบเทียบทางสถิติด้านการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ ที่ปลูกใน
วัสดุปลูกต่างๆ ในระบบการให้น้ำแบบน้ำขึ้น-น้ำลง

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
						Lower Bound	Upper Bound
ความสูง ท่อน	1	10	13.46600	4.933937	1.560248	9.93647	16.99553
	2	10	12.83200	2.844022	.899359	10.79751	14.86649
	3	10	8.09400	3.783685	1.196506	5.38731	10.80069
	4	10	13.18200	2.612695	.826207	11.31299	15.05101
	5	10	11.66400	2.596353	.821039	9.80668	13.52132
	Total	50	11.84760	3.880254	.548751	10.74484	12.95036
ความ อวบ	1	10	9.49700	1.178448	.372658	8.65399	10.34001
	2	10	9.01240	.957000	.302630	8.32780	9.69700
	3	10	5.73289	3.281093	1.093698	3.21082	8.25496
	4	10	9.89360	.995111	.314682	9.18174	10.60546
	5	10	9.58780	1.425789	.450874	8.56785	10.60775
	Total	50	8.80620	2.246347	.320907	8.16098	9.45143
ความ ยาวใบ	1	10	10.8480	2.67088	.84461	8.9374	12.7586
	2	10	11.8760	1.97983	.62608	10.4597	13.2923
	3	10	8.1720	4.18481	1.32335	5.1784	11.1656
	4	10	10.6660	3.03842	.96083	8.4924	12.8396
	5	10	11.4480	1.63509	.51706	10.2783	12.6177
	Total	50	10.6020	3.02144	.42730	9.7433	11.4607
ความ กว้างใบ	1	10	4.0220	2.58267	.81671	2.1745	5.8695
	2	10	2.8020	.34012	.10756	2.5587	3.0453
	3	10	2.0720	.85345	.26988	1.4615	2.6825
	4	10	4.4840	2.96601	.93794	2.3622	6.6058
	5	10	3.1140	.52146	.16490	2.7410	3.4870
	Total	50	3.2988	1.95034	.27582	2.7445	3.8531
ความ ยาวข้อ	1	10	9.7090	12.17260	3.84931	1.0012	18.4168
	2	10	3.9890	8.61272	2.72358	-2.1722	10.1502
	3	10	.0000	.00000	.00000	.0000	.0000
	4	10	4.1120	8.77307	2.77429	-2.1639	10.3879
	5	10	4.9650	10.47642	3.31293	-2.5294	12.4594
	Total	50	4.5550	9.21581	1.30331	1.9359	7.1741
จำนวน ท่อน	1	10	4.9000	.73786	.23333	4.3722	5.4278
	2	10	4.4000	.51640	.16330	4.0306	4.7694
	3	10	3.3000	1.33749	.42295	2.3432	4.2568
	4	10	4.7000	.67495	.21344	4.2172	5.1828
	5	10	4.9000	.56765	.17951	4.4939	5.3061
	Total	50	4.4400	.99304	.14044	4.1578	4.7222

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความสูงของ หน่อ	Between Groups	194.921	4	48.730	4.040	.007
	Within Groups	542.841	45	12.063		
	Total	737.762	49			
ความอวบหน่อ	Between Groups	108.138	4	27.034	8.872	.000
	Within Groups	134.074	44	3.047		
	Total	242.212	48			
ความยาวใบ	Between Groups	83.083	4	20.771	2.566	.051
	Within Groups	364.244	45	8.094		
	Total	447.327	49			
ความกว้างใบ	Between Groups	37.137	4	9.284	2.799	.037
	Within Groups	149.250	45	3.317		
	Total	186.388	49			
ความยาวช่อ	Between Groups	479.964	4	119.991	1.467	.228
	Within Groups	3681.659	45	81.815		
	Total	4161.623	49			
จำนวนหน่อ	Between Groups	17.920	4	4.480	6.632	.000
	Within Groups	30.400	45	.676		
	Total	48.320	49			

การเปรียบเทียบความสูงหน่อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	8.09400	
5	10		11.66400
2	10		12.83200
4	10		13.18200
1	10		13.46600
Sig.		1.000	.298

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความอวบหน่อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	5.73289	
2	10		9.01240
1	10		9.49700
5	10		9.58780
4	10		9.89360
Sig.		1.000	.317

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 9.783.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used.

Type I error levels are not guaranteed.

การเปรียบเทียบความยาวของใบ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	8.1720	
4	10	10.6660	10.6660
1	10	10.8480	10.8480
5	10		11.4480
2	10		11.8760
Sig.		.052	.394

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความกว้างของใบ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	2.0720	
2	10	2.8020	2.8020
5	10	3.1140	3.1140
1	10		4.0220
4	10		4.4840
Sig.		.235	.064

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบความยาวข้อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	.0000	
2	10	3.9890	3.9890
4	10	4.1120	4.1120
5	10	4.9650	4.9650
1	10		9.7090
Sig.		.271	.205

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

การเปรียบเทียบจำนวนข้อ

Duncan

TRT	N	Subset for alpha = .05	
		1	2
3	10	3.3000	
2	10		4.4000
4	10		4.7000
1	10		4.9000
5	10		4.9000
Sig.		1.000	.223

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 10.000.

ตารางภาคผนวกที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่า EC , pH ของสารละลาย ในระบบระบบหัวสเปรย์ ระบบหัวน้ำหยดและระบบน้ำขึ้น-น้ำลง

วัน/เดือน/ปี	ระบบน้ำหยด & ระบบหัวสเปรย์		ระบบน้ำขึ้น-น้ำลง	
	EC	pH	EC	pH
3/10/2549	0.8	6.01	0.8	5.99
6/10/2549	1.0	6.01	0.8	6.00
31/10/2549	0.8	6.01	1.0	6.05
9/11/2549	0.9	6.05	0.9	6.05
13/11/2549	1.0	5.98	1.0	6.03
15/11/2549	1.0	6.3	1.0	6.20
20/11/2549	1.0	6.2	1.0	6.0
27/11/2549	0.6	6.02	0.5	5.88
30/11/2549	0.5	5.97	0.5	6.20
4/12/2549	0.5	6.12	0.5	5.83
6/12/2549	0.5	6.08	0.5	6.09
9/12/2549	0.4	6.10	0.4	5.79
11/12/2549	0.4	5.95	0.4	5.37
14/12/2549	0.4	6.07	0.4	6.19
4/01/2550	0.6	6.19	0.6	6.05
8/01/2550	0.6	6.17	0.6	5.90
18/01/2550	0.6	6.08	0.6	6.13
23/01/2550	0.6	6.09	0.7	6.25
25/01/2550	0.6	5.19	0.6	6.14
29/01/2550	0.6	6.28	0.6	6.12
1/02/2550	0.6	6.12	0.6	6.03
5/02/2550	0.6	6.29	0.6	6.10
7/02/2550	0.6	5.98	0.6	6.02
12/02/2550	0.6	5.90	0.6	5.92
15/02/2550	0.6	6.0	0.6	5.95
19/02/2550	0.6	6.01	0.6	6.05
22/02/2550	0.6	6.28	0.6	6.12
26/02/2550	0.6	6.03	0.6	6.02
4/03/2550	0.6	6.50	0.6	6.19
7/03/2550	0.6	6.0	0.6	5.90
11/03/2550	0.6	6.09	0.6	6.02
15/03/2550	0.6	6.20	0.6	6.15
18/03/2550	0.6	6.0	0.6	6.12
21/03/2550	0.6	6.10	0.6	6.12
25/03/2550	0.6	6.11	0.6	6.11
29/03/2550	0.6	6.12	0.6	6.02
8/04/2550	0.6	6.20	0.6	5.98
17/04/2550	0.6	5.89	0.6	6.17
เฉลี่ย	0.636842	6.0707895	0.6368	6.0329

ตารางภาคผนวกที่ 5 แสดงผังการวางกระถางวัสดุปลูกกล้วยไม้ในการให้น้ำแบบระบบหัวสเปรย์

T ₅ R ₁	T ₅ R ₂	T ₂ R ₁	T ₁ R ₁	T ₅ R ₅	T ₅ R ₆
T ₅ R ₃	T ₅ R ₄	T ₃ R ₁₀	T ₄ R ₃	T ₅ R ₇	T ₅ R ₈
T ₁ R ₆	T ₃ R ₉	T ₁ R ₇	T ₃ R ₅	T ₄ R ₄	T ₁ R ₃
T ₃ R ₆	T ₁ R ₄	T ₅ R ₉	T ₅ R ₁₀	T ₁ R ₉	T ₄ R ₅
T ₂ R ₅	T ₃ R ₈	T ₄ R ₂	T ₁ R ₈	T ₂ R ₅	T ₂ R ₃
T ₄ R ₆	T ₂ R ₁₀	T ₃ R ₇	T ₂ R ₈	T ₄ R ₈	T ₃ R ₃
T ₂ R ₂	T ₄ R ₇	T ₂ R ₄	T ₂ R ₆	T ₃ R ₄	T ₁ R ₁₀
T ₁ R ₅	T ₃ R ₁	T ₄ R ₁₀	T ₃ R ₂	T ₁ R ₂	T ₄ R ₉
T ₄ R ₁					T ₂ R ₇

รายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุปลูก

Treatment ที่ 1 วัสดุปลูกเนื้คชธิกาสีขาว

Treatment ที่ 2 วัสดุปลูกโยปาดับ

Treatment ที่ 3 วัสดุปลูกเนื้คชธิกาสีดำ

Treatment ที่ 4 วัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็ก

Treatment ที่ 5 วัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่

ภาพภาคผนวกที่ 4 แสดงลักษณะการวางกระถางวัสดุปลูกกล้วยไม้ในการให้น้ำแบบระบบหัวสเปรย์

ตารางภาคผนวกที่ 6 แสดงผังการวางกระถางวัสดุปลูกกล้วยไม้ในการให้น้ำแบบระบบหัวน้ำหยด

T ₁ R ₄	T ₃ R ₇	T ₁ R ₁₀	T ₄ R ₁₀	T ₄ R ₇	T ₄ R ₄
T ₃ R ₅	T ₄ R ₅	T ₁ R ₈	T ₃ R ₉	T ₃ R ₂	T ₂ R ₁
T ₂ R ₈	T ₄ R ₃	T ₃ R ₈	T ₄ R ₉	T ₂ R ₅	T ₃ R ₃
T ₄ R ₂	T ₁ R ₃	T ₅ R ₁	T ₅ R ₂	T ₁ R ₇	T ₄ R ₆
T ₂ R ₆	T ₂ R ₉	T ₅ R ₃	T ₅ R ₄	T ₁ R ₉	T ₂ R ₇
T ₅ R ₅	T ₅ R ₆	T ₃ R ₁	T ₁ R ₆	T ₃ R ₆	T ₄ R ₈
T ₅ R ₇	T ₅ R ₈	T ₁ R ₂	T ₂ R ₄	T ₂ R ₃	T ₁ R ₁
T ₃ R ₄	T ₄ R ₁	T ₂ R ₁₀	T ₅ R ₉	T ₅ R ₁₀	T ₂ R ₂
T ₁ R ₅					T ₃ R ₁₀

รายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุปลูก

Treatment ที่ 1 วัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาว

Treatment ที่ 2 วัสดุปลูกใยปาล์ม

Treatment ที่ 3 วัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ

Treatment ที่ 4 วัสดุปลูกกาบมะพร้าวเล็ก

Treatment ที่ 5 วัสดุปลูกกาบมะพร้าวใหญ่

ภาพภาคผนวกที่ 5 แสดงลักษณะการวางกระถางวัสดุปลูกกล้วยไม้ในการให้น้ำแบบระบบหัวน้ำหยด

ตารางภาคผนวกที่ 7 แสดงผังการวางกระถางวัสดุปลูกด้วยไม้บนรางปลูก ในการให้น้ำแบบระบบน้ำขึ้น-น้ำลง

รางปลูกที่ 1

T ₃ R ₇	T ₂ R ₂
T ₄ R ₈	T ₃ R ₉
T ₁ R ₅	T ₂ R ₆
T ₄ R ₇	T ₁ R ₅
T ₅ R ₉	T ₅ R ₁₀
T ₃ R ₂	T ₂ R ₃
T ₄ R ₉	T ₁ R ₃
T ₄ R ₃	T ₄ R ₆
T ₂ R ₈	

รางปลูกที่ 2

T ₅ R ₁	T ₅ R ₂
T ₅ R ₃	T ₅ R ₄
T ₂ R ₇	T ₄ R ₂
T ₃ R ₈	T ₁ R ₇
T ₂ R ₅	T ₃ R ₃
T ₁ R ₁₀	T ₂ R ₁
T ₄ R ₅	T ₃ R ₅
T ₂ R ₁₀	T ₁ R ₂

รางปลูกที่ 3

T ₁ R ₄	T ₄ R ₁₀
T ₄ R ₁	T ₃ R ₄
T ₁ R ₆	T ₁ R ₈
T ₃ R ₁₀	T ₂ R ₄
T ₅ R ₅	T ₅ R ₆
T ₅ R ₇	T ₅ R ₈
T ₁ T ₁	T ₃ R ₁
T ₄ R ₄	T ₂ R ₉
	T ₃ R ₅

รายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุปลูก

Treatment ที่ 1 วัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีขาว

Treatment ที่ 2 วัสดุปลูกใยปาล์ม

Treatment ที่ 3 วัสดุปลูกเม็ดชิลิกาสีดำ

Treatment ที่ 4 วัสดุปลูกถากมะพร้าวเล็ก

Treatment ที่ 5 วัสดุปลูกถากมะพร้าวใหญ่

ภาพภาคผนวกที่ 6 แสดงลักษณะการวางกระถางวัสดุปลูกด้วยไม้บนรางปลูก ในการให้น้ำแบบระบบน้ำขึ้น-น้ำลง